

Załącznik
do Uchwały Nr .....
Rady Gminy w Kijach
z dnia .....

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kije na lata 2019-2029

Spis treści

Wstęp.....	4
I. Metoda pracy nad strategią.....	5
1. Podstawa opracowania i metoda pracy nad strategią.....	5
2. Cele i zadania Zespołu Zadaniowego.....	6
3. Cele i zadania Zespołu Zadaniowego.....	6
II. Dokumenty strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Kije.....	7
III. Diagnoza Stanu Gminy.....	9
1. Charakterystyka Gminy Kije.....	9
2. Demografia.....	12
3. Infrastruktura techniczna.....	14
3.1. Mieszkalnictwo.....	14
3.2. Wodociągi i kanalizacja, sieć gazociągowa.....	14
3.3. Gospodarka odpadami komunalnymi.....	15
3.4. Kolektory słoneczne (odnawialne źródła energii).....	16
3.5. Lampy hybrydowe.....	16
4. Infrastruktura społeczna.....	17
4.1. Pomoc społeczna.....	17
4.1.1. Świadczenia rodzinne.....	24
4.1.2. Specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna.....	27
4.1.3. Świadczenie wychowawcze „500 +”.....	28
4.1.4. Świadczenie „Dobry Start”.....	30
4.1.5. Stypendium szkolne i zasiłek szkolny – pomoc materialna dla uczniów.....	30
4.2. Oświata i wychowanie.....	31
4.3. Kultura.....	40
4.4. Świetlice wiejskie.....	44
4.5. Bezpieczeństwo publiczne.....	45
4.6. Ochrona zdrowia.....	46
IV. Dominujące problemy społeczne.....	46
1. Bezrobocie.....	46
2. Uzależnienia i przemoc w rodzinie.....	49
3. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.....	52

4. Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego.....	53
V. Wyniki analizy SWOT.....	54
VI. Wizja Gminy Kije w zakresie polityki społecznej.....	56
VII. Cele główne strategii, cele szczegółowe. Propozycje programów i ich realizacje.....	57
1. Cele główne strategii.....	57
2. Cele szczegółowe.....	59
VIII. Finansowanie strategii.....	74
IX. System wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	74
X. System aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	75
XI. Monitorowanie i ocena Strategii.....	76

Wstęp

Wstąpienie Polski w struktury Unii Europejskiej spowodowało, że przed władzami samorządowymi postawiono nowe zadania wynikające z prowadzenia polityki regionalnej. Również sfera społeczna należy do zadań lokalnych samorządu. Od dnia 1 maja 2004r. w Polsce obowiązuje nowa ustawa o pomocy społecznej- ustawa z dnia 12 marca 2004r (tekst jednolity :Dz. U. z 2018r, poz. 1508 ze zm.), która reguluje sprawy związane z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej.

Podstawą opracowania strategii jest zapis art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, w którym wymieniono zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, wśród których w punkcie 1 zapisano: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny, bądź też jakość ich życia obniżyła się poniżej społecznie akcentowanego minimum. Celem pomocy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Realizacja zadań wynikających z potrzeb ma umożliwić osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Kije została sporządzona na podstawie danych pochodzących z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Pińczowie, Urzędu Gminy w Kijach, Ośrodka Zdrowia, Zespołu Strategia ma pomóc w rozszerzeniu i pogłębieniu form pracy socjalnej. Ma określić także kierunki strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej m.in. bezrobocia, pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym, osób chorych przewlekle, niepełnosprawnych, starszych, rodzin i dzieci, itd.(wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązywania, a także ustalenie współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych).

Oznacza to wypracowanie i poszerzenie współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się organizowaniem pomocy społecznej oraz instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej takimi jak: jednostki oświatowe, służba zdrowia, sądownictwo, policja. Problemami społecznymi w Ośrodku Pomocy Społecznej zajmują się pracownicy socjalni, którzy mają bezpośredni kontakt ze środowiskiem, w związku z czym diagnozują i podejmują decyzję o przyznaniu właściwej pomocy.

Opracowując lokalną strategię rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe unijne, krajowe, wojewódzkie i lokalne, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz środowisk lokalnych i społeczności lokalnej.

Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców gminy. Wyznacza kierunki i ramy dla planowanych zmian. W miarę zmieniającej się sytuacji społecznej strategia może być uzupełniana o nowe działania i cele. W trakcie realizacji będzie ona poddawana stałej kontroli, czy przyjęte cele i zadania są nadal aktualne oraz czy nie zmieniły swojej hierarchii.

I. Metoda pracy nad strategią

1. Podstawa opracowania i metodyka pracy nad strategią.

Podstawą prawną do opracowania strategii jest art. 17, ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w brzmieniu: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Kije opracowana została na podstawie zgromadzonej bazy danych z ostatnich trzech lat tj. 2016 –2018. Dane zawarte w diagnozie pochodzą z następujących instytucji:

- Urzędu Gminy w Kijach,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kijach,
- Zespołu Placówek Oświatowych w Kijach,
- Samorządowej Instytucji Kultury KASZTELANIA w Kijach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kijach,
- Punktu Konsultacyjnego do Spraw Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Gminie Kije,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Pińczowie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie,
- Powiatowej Komendy Policji w Pińczowie,
- danych makroekonomicznych Głównego Urzędu Statystycznego,

- statystyk gminnych.

2. Powołanie Zespołu Zadaniowego

Prace nad aktualizacją strategii zostały rozpoczęte powołaniem Zespołu Zadaniowego zgodnie z Zarządzeniem Nr 13/2019 Wójta Gminy Kije z dnia 7 lutego 2019 roku w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2029 w składzie:

Koordynator:

Woźniczko Aneta

Członkowie zespołu:

Janas Anna

Kudasiewicz Mariusz

Wołczyk Anna

Strączkiewicz Wojciech

Szynał Agnieszka

Dziewięcka-Jarek Anna

Rachwał Anna

Ostrowiecki Dariusz

Olesiak Maria

Ziółkowska Helena

Gawior Mirosław

3. Cele i zadania Zespołu Zadaniowego:

1. Przygotowanie założeń koncepcyjnych i metodologicznych do opracowania projektu strategii.
2. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie.
3. Sformułowanie i wybór celów strategicznych.
4. Sformułowanie zadań priorytetowych oraz uzasadnienie ich wyboru.
5. Ocena procesu budowania strategii i jej przewidywalnej skuteczności.
6. Zorganizowanie konsultacji społecznych projektu strategii.
7. Przedłożenie projektu strategii organowi stanowiącemu gminy oraz projektu uchwały w przedmiocie sprawy.
8. Promocja strategii w środowisku lokalnym.

Zespół dokonał wnikliwej analizy sytuacji gminy w obszarach: pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, ochrony zdrowia, oświaty i wychowania, a także kultury i sportu, wyłonił listę kluczowych problemów, które wymagają rozwiązania w ramach strategii. Diagnoza stanu Gminy w sferze społecznej stanowiła punkt wyjścia do wyboru priorytetów i ustalenia celów strategii.

II. Dokumenty strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Kije

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem wieloletnim, który uwzględnia zapisy dokumentów na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została opracowana w oparciu o inne dokumenty strategiczne m.in.

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności)
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego
- Strategia Rozwoju Powiatu Pińczowskiego
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kije
- Strategia Rozwoju Gminy Kije

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kije zgodna jest z poniższymi dokumentami:

- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej 2020.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 -Nowy Wymiar Integracji.
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020.
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminie Kije na lata 2019- 2021.
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kije na lata 2016-2018

Na treść i realizację Strategii mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nim m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2018r. poz.1508 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj.Dz.U z 2018r. poz.994 z późn.zm)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 511 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j.Dz.U. z 2018r. poz. 2220 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j.Dz.U z 2018r., poz.2134 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U.z 2018r. poz. 554 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2018, poz.998 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j.Dz. U. z 2017 r. poz. 2092ze zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1860),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018, poz. 2137),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.Dz.U. z 2018r. poz. 1030),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.Dz.U. z 2015, poz. 1390),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j.Dz. U. z 2018r. poz. 1205),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j.Dz. U. z 2016 r. poz. 1828 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r.o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.Dz. U. z 2018r. poz. 1265 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j.Dz. U. z 2019 r. poz. 409 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j.Dz.U. z 2018 r. poz. 1878 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j.Dz.U. z 2018r.poz 1457 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. -Kodeks cywilny (t.j.Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy(t.j.Dz.U z 2017r. poz.682 z późn.zm.).

III. Diagnoza stanu Gminy

1. Charakterystyka Gminy Kije

Gmina Kije położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, w obrębie powiatu pińczowskiego. Graniczy z następującymi gminami:

- od północy z Sobkowem i Morawicą,
- od wschodu z Chmielnikiem,
- od południa z Pińczowem,
- od zachodu z Imielnem.

Według podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego (1998r.) obszar gminy znajduje się w obrębie dwóch makroregionów. Zachodnia część leży w mezoregionie Doliny Nidy i Niecki Połanieckiej, które są zaliczane do makroregionu Niecki Nidziańskiej, natomiast pozostała część północna i wschodnia położona jest w mezoregionie Pogórza Szydłowieckiego w makroregionie Wyżyny Kieleckiej.

Pod względem geologicznym gmina Kije leży w obrębie mezozoicznej Niecki Miechowskiej, która od południowego zachodu przylega do trzonu gór Świętokrzyskich.

Znaczna powierzchnia gminy Kije położona jest w obrębie Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-Polska, stanowiącej element Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET. Południowa część gminy położona jest w obszarze węzłowym o znaczeniu krajowym - Obszarze Nidziańskim. Obszar ten reprezentuje południową część Wyżyny Małopolskiej z płaskodenną doliną rzeki Nidy oraz wyżyną lessową i wyżyną węglanową częściowo z piaszczystymi pokrywami peryglacyjnymi Natomiast północno-zachodnia część gminy położona jest w obrębie korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym - Nidy.

Prawie połowa obszaru gminy (42,1 %) wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Poniżnia (Szanieckiego i Nadnidziańskiego) i jest objęta szczególną ochroną konserwatorską. W skład Szanieckiego Parku Krajobrazowego wchodzi sołectwa: Czechów, Gartatowice, Janów, Samostrzałów, Stawiany, Żydówek.

W skład Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego wchodzi: Umianowice, Hajdaszek Kliszów. Pozostałe tereny wchodzi w tzw. Chmielnicko-Szydłowski obszar Chronionego Krajobrazu

O bogactwie i dużej różnorodności krajobrazów, ukształtowanych zarówno przez przyrodę jak i czynniki kulturowe zdecydowała historia i położenie gminy.

Gminna wieś Kije należy do najstarszych wsi Poniżnia (pierwsza wzmianka z 1120r., wielokrotnie wspominał Kije i dobra „klucza kijowskiego” Jan Długosz), położona przy starym „szlaku cysterskim” Jędrzejów-Staszów, była miejscem ważnych wydarzeń historycznych. Wsie wchodzące w skład Nadnidziańskiego Parku Narodowego posiadają dużą atrakcyjność przyrodniczą jaką są rozlewiska Nidy. Zjawisko tzw. delty śródlądowej jaką tworzy tam Nida powoduje, że obszary te stanowią siedliska unikalnych roślin wodnych, awifauny oraz zwierząt żyjących w warunkach wodnych. Cały teren gminy leży w zlewni rzeki Nidy.

Liczba ludności w 2018 roku na dzień 31 grudnia wynosiła 4477.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru gminy są znaczące zarówno w skali regionalnej, jak i krajowej. Cała powierzchnia gminy objęta jest ochroną w ramach Wieloprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych. Południowo-wschodnia część gminy została włączona do Szanieckiego Parku Krajobrazowego i jego obszaru chronionego krajobrazu (otuliny), zaś południowo-zachodnia do Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego I jego otuliny. Oba te parki wchodzi w skład Zespołu Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Część centralna i północno-zachodnia gminy znalazła się w Chmielnicko-Szydłowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, a północno-zachodni skrawek we Włoszczowsko-Jędrzejowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Nadnidziański Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 23.164 ha, a jego otulina 26.011 ha. Obszar Parku rozciąga się na kilka mezoregionów, przy czym w obrębie gminy Kije obejmuje tylko mezoregion Dolina Nidy. Dolina ta tworzy obszerne obniżenie, stanowiące główną oś Parku. Na przeważającej części rzeka zachowała swój naturalny „dziki” charakter i wraz ze swoimi starorzeczami, oczkami wodnymi, rozlewiskami, licznymi zakolami tworzy niepowtarzalny krajobraz. W północnej części Parku w okolicy Stawów i Umianowic na skutek wyraźnego zwężenia doliny rzeka utworzyła deltę śródlądową i płynie jednocześnie

kilkoma korytami. Jest to obszar szczególnie interesujący pod względem krajobrazowym oraz bogactwa, ptaków wodnych, z tych też przesłanek powinien być objęty ścisłą ochroną rezerwatową.

Zachowaniu walorów przyrodniczych gminy Kije służy utworzenie polskiej części europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000. Sieć ta złożona jest ze Specjalnych Obszarów Ochrony SOO, wytypowanych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej i Obszarów Specjalnej Ochrony OSO, wyznaczonych na podstawie Dyrektywy Ptasiej.

Ochrona walorów przyrodniczych w ramach sieci „NATURA 2000” realizowana jest na zasadach zrównoważonego rozwoju. Celem jest zachowanie bioróżnorodności zgodnie z wymaganiami naukowymi, ekonomicznymi, społecznymi, kulturowymi.

Gmina Kije została włączona w realizację programów „Renaturalizacja doliny rzeki Nidy” oraz „NATURA 2000”.

Szaniecki Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 10915 ha, a jego obszar chronionego krajobrazu 12895 ha. Obejmuje swym obszarem liczne enklawy bardzo wartościowego krajobrazu przyrodniczego z wieloma zbiorowiskami roślinności ksero termicznej, torfowiskowej i słonolubnej rozsianych w harmonijnym krajobrazie łąk i pól uprawnych. Występują tu znaczne deniwelacje terenu oraz kras gipsowy (okolice Gartatowic, Stawian) co razem czyni krajobraz dynamicznym i ciekawym.

Na terenie Parków Krajobrazowych występuje.

1. Obszar szczególnej ochrony rzeźby i krajobrazu „Motkowice-Pińczów” ustanowiony wg Rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego nr 125/2001 z dnia 26 marca 2001r. (Dz.U Woj. Świętokrzyskiego Nr 19 z dnia 4 kwietnia 2001r.) częściowo położony na terenie gminy Kije. Wartości przyrodnicze i krajobrazowe stanowią rozlewiska i układ dawnych i współczesnych koryt delty śródlądowej Nidy w strefie tektonicznej koło Umianowic.

2. Obszar szczególnej ochrony rzeźby i krajobrazu „Stawiany-Samostrzałów-Gartatowice” ustanowiony wg powyższego rozporządzenia, częściowo położony na terenie gminy Kije (pozostała część na terenie gminy Chmielnik) - obejmuje ciąg wzgórz na linii Stawiany-Samostrzałów, wzgórz na wschód od Stawian, z górami Sobótczańską i Dominikową, dolinę cieków na południe od tych wzgórz oraz falisty obszar niskich pagórów i płaskich zagłębień między Samostrzałowem a dawnymi kamieniołomami w Gartatowicach, wartości przyrodnicze i krajobrazowe stanowią wzgórz.

Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy jest Nida. To najdłuższa rzeka Ponidzia, która powstała po połączeniu Białej i Czarnej Nidy w Brzegach koło Chęcín. W dolinie tej

rzeki występują fragmenty starorzeczy. Płynąca rzeka tworzy niezwykle malownicze meandry, zwłaszcza w okolicach Umianowic.

W gminie Kije jest 17,7 % lasów. Dominujące gatunki drzew to: sosna, dąb, grab, brzoza, modrzew, osika, olsza. Występują także domieszki lipy, buka i klonu. W podszyciu oprócz popularnych roślin występuje lilia złotogłów i wawrzynek wilcze łyko.

Teren gminy, poprzez swoją różnorodność pod względem przyrodniczym i geologicznym, ze specyficzną florą i fauną jest miejscem atrakcyjnym dla zainteresowanych turystów oraz środowisk naukowych.

2. Demografia

Według danych na dzień 31 grudnia 2018 roku gminę Kije zamieszkiwało 4477 osób, w tym 2236 kobiet i 2242 mężczyzn.

Liczbę mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy (dane demograficzne na dzień 31.12.2018r.)

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Borzyn	99
Czechów	239
Gartatowice	186
Gołuchów	229
Górki	210
Hajdaszek	102
Janów	115
Kije	488
Kliszów	221
Kokot	211
Lipnik	168
Rębów	186
Samostrzałów	123
Stawiany	304
Umianowice	315
Wierzbica	245
Włoszczowice	732
Wola Żydowska	159
Wymysłów	54
Żydówek	91
Ogółem	4477

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności w Kijach.

Tabela 2. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy w latach 2016-2018

Miejscowość	Liczba mieszkańców w 2016 roku	Liczba mieszkańców w 2017 roku	Liczba mieszkańców w 2018 roku
Borczyn	95	97	99
Czechów	239	243	239
Gartatowice	184	190	186
Gołuchów	228	231	229
Górki	208	211	210
Hajdaszek	100	102	102
Janów	114	113	115
Kije	485	487	488
Kliszów	220	224	221
Kokot	210	219	211
Lipnik	166	170	168
Rębów	182	184	186
Samostrzałów	123	125	123
Stawiany	307	310	304
Umianowice	315	324	315
Wierzbica	240	242	245
Włoszczowice	721	728	732
Wola Żydowska	160	163	159
Wymysłów	52	54	54
Żydówek	88	90	91
Ogółem	4437	4507	4477

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności w Kijach

Analiza powyższej tabeli wskazuje na wzrost liczby mieszkańców gminy na przestrzeni trzech lat. W porównaniu do roku 2015 liczba mieszkańców w roku 2018 wzrosła o 40 osób, jest ona jednak mniejsza w porównaniu do 2017 roku o 30 osób. Największy wzrost nastąpił w miejscowości Włoszczowice o 11 osób

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Kije w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Mieszkańcy (w osobach)			
Ogółem	4437	4507	4477
Kobiety			
Ogółem	2220	2250	2236
Wiek 0-17	370	365	374
Wiek 18-59	1165	1187	1170
Wiek 60 lat i więcej	685	698	692
Mężczyźni			
Ogółem	2217	2257	2242
Wiek 0-17	362	380	375
Wiek 18-59	1364	1360	1352
Wiek 65 lat i więcej	451	480	515

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności w Kijach.

Tabela 4. Liczba urodzeń i liczba zgonów mieszkańców Gminy Kije w latach 2017-2018

Liczba urodzeń		Liczba zgonów	
2017 rok	2018 rok	2017 rok	2018 rok
38 dzieci	44 dzieci	79 osób	66 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności w Kijach

Zmiany liczby mieszkańców są uwarunkowane dwoma czynnikami:

- Przyrostem naturalnym tj. różnica między urodzeniami a zgonami, które są niemal dwa razy wyższe od liczby urodzeń
- Saldem migracji -różnica między napływem a odpływem ludności wynikającą m.in. z poszukiwania i podjęcia zatrudnienia.

W każdym roku odnotowuje się więcej zgonów niż urodzin.

Jak wynika z powyższej tabeli, struktura wiekowa mieszkańców gminy przedstawia się niekorzystnie, co potwierdza tezę o starzeniu się społeczeństwa. Znaczna część społeczeństwa zbliża się do granicy wieku poprodukcyjnego. Nie jest zastępowana w wystarczającym stopniu przez osoby młode w wieku przedprodukcyjnym

Tabela 5. Zgony w latach 2016-2018 mieszkańców gminy Kije.

Liczba zgonów w 2016 roku	Liczba zgonów w 2017 roku	Liczba zgonów w 2018 roku
58 osób	79 osób	66 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Ludności w Kijach.

3. Infrastruktura techniczna

3.1. Mieszkalnictwo

Zabudowa mieszkaniowa ma charakter zarówno zwarty, liniowy jak i rozproszony (przysiółki). Przeważają prywatne domki jednorodzinne, będące własnością mieszkańców, ich liczba stale wzrasta. W 2016 roku oddano do użytkowania 14 domów jednorodzinnych, w 2017r. - 15, natomiast w 2018 r. -17.

Na terenie gminy znajduje się 9 budynków komunalnych będących własnością gminy, tj.14 mieszkań. Liczba mieszkań socjalnych -3 mieszkania.

3.2. Wodociągi i kanalizacja, sieć gazociągowa

Cały obszar gminy jest zwodociągowany. Sieć o długości 52 km pokrywa lokalne potrzeby w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w wodę dobrej jakości. Skanalizowane jest 13

miejsowości: Hajdaszek, Czechów, Gołuchów, Górki, Kije, Kokot, Lipnik, Stawiany, Umianowice, Wierzbica, Włoszczowice, Wymysłów, Żydówek. Wykonana jest dokumentacja budowlana na skanalizowanie pozostałych 7 miejscowości. Na terenie Gminy Kije funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana w miejscowości Umianowice. W 2018 roku podpisano umowę na dofinansowanie przebudowy oczyszczalni ścieków w Umianowicach. Projekt zakłada przebudowę oczyszczalni tak, aby zapewnić uzyskanie wymienionych efektów oczyszczania określonego w pozwoleniu wodnoprawnym. Po ukończeniu projektu część mechaniczna oczyszczalni uzupełniona zostanie o sito taśmowe z instalacją przeróbki skratek. Procesy biologiczne oczyszczania ścieków prowadzone będą w zmodernizowanych stawach. Celem projektu jest zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z systemu oczyszczania ścieków poprzez przebudowę oczyszczalni ścieków w Umianowicach. Dzięki modernizacji oczyszczalnia znacznie zwiększy przepustowość.

Gmina nie jest zaopatrywana w gaz z sieci przewodowej. Mieszkańcy korzystają z gazu płynnego propan-butan.

Większość gospodarstw do ogrzewania stosuje instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwa stałe, niewielka liczba gospodarstw na paliwo płynne i gazowe.

3.3. Gospodarka odpadami komunalnymi

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kije zostały objęte nieruchomości zamieszkałe od dnia 01.07.2013r. oraz nieruchomości niezamieszkałe od dnia 01.01.2016r. W okresie od 01.01.2017r. . do 31.12.2018 r. odpady z terenu Gminy Kije odbierała firma „EKOM” Maciejczyk Sp. J. ul. Zakładowa 29, 26-052 Nowiny.

Miejsce zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania z Gminy Kije od 2014 r. - Regionalna instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Spółka z o.o. Rzędów 40, 28-142 Tuczępy.

Zasady segregacji odpadów są następujące :

- pojemnik w kolorze żółtym lub z żółtym elementem –metal, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe;
- worek w kolorze niebieskim - papier, tektura;
- pojemnik w kolorze brązowym –odpady ulegające biodegradacji – nie dotyczy mieszkańców posiadających przydomowe kompostowniki;

- pojemnik w kolorze czarnym – odpady pozostałe o charakterze zmieszonym.

Odbiór odpadów segregowanych i zmieszanych odbywa się raz w miesiącu według ustalonego harmonogramu.

Odpady problematyczne (np. opony, sprzęt elektroniczny itp.) mieszkańcy we własnym zakresie mogą przywozić do Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Czechowie na działce nr ewidencyjny 473 w dniach: czwartek i piątek w godzinach od 14.00 do 18.00 oraz sobota w godzinach - 9.00 -16.00.

Wszystkie odpady z terenu gminy Kije dostarczane są przez firmę EKOM do Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. zlokalizowanego w miejscowości Rzędów – Rzędów 40, 28-142 Tuczępy.

3.4.Kolektory słoneczne

Gmina Kije wraz z gminami powiatu buskiego i pińczowskiego realizowała projekt pn. „Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego”. Liderem projektu była Gmina Busko-Zdrój. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Szwajcarsko-Polskiego programu Współpracy w wysokości 75 % kosztów kwalifikowanych.

W ramach projektu na terenie gminy Kije założono 212 instalacji kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej na domach mieszalnych oraz instalację dla Urzędu Gminy w Kijach. Koszt projektu 1.879.414,94 zł.

3.5 Lampy hybrydowe

Gmina Kije podjęła działania zmierzające do realizacji zadania wymiany lamp przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, energii słonecznej. Zadanie to zostało zaplanowane do realizacji ze względu na:

- zły stan techniczny i wiek oświetlenia ulicznego,
- wyeliminowanie strat przesyłowych,
- brak kosztów eksploatacyjnych,
- umożliwienie wyprzedzającej budowy infrastruktury dla nowych obszarów zabudowy,
- wysoką sprawność lamp solarnych,
- brak kosztów utrzymania, konserwacji i czyszczenia.

Obszar objęty inwestycją to ciąg dróg w miejscowościach.: Borczyn, Czechów, Gartatowice, Gołuchów, Górki, Hajdaszek, Janów, Kliszów, Kije, Kokot, Lipnik, Rębów, Samostrzałów, Umianowice, Wierzbica, Włoszczowice, Wola Żydowska, Wymysłów.

Wynikało to z konieczności wypełnienia zapisów ustawy Prawo energetyczne, gdzie nałożone zostały na gminę następujące zobowiązania:

- planowanie i organizowanie zaopatrzenia w energię elektryczną,
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg.

Zamontowano 190 szt. lamp solarnych na terenach przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową.

Wykonano również wymianę opraw oświetleniowych we wszystkich miejscowościach na oprawy typu LED - 481 sztuk oraz wymianę zegarów astronomicznych

4. Infrastruktura społeczna

4.1. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kije realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kijach powołany uchwałą z dnia 17 marca 1990 roku Nr X/37/90.

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną gminy Kije. Ośrodek realizuje zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej dotyczące pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, a także zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej. Ośrodek mieści się w budynku Urzędu Gminy w Kijach przy ulicy Szkolnej 19.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych, udzielanie pomocy rzeczowej, schronienia, posiłku, ubrania - osobom tego pozbawionym, świadczenie usług opiekuńczych w domu, pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne, sprawienie pogrzebu, opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne, udzielanie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

GOPS w Kijach współpracuje z wieloma instytucjami, organizacjami społecznymi. Są to szkoły podstawowe i gimnazjum- Zespół Placówek Oświatowych w Kijach, Ośrodek Zdrowia w Kijach, Komenda Powiatowa Policji w Pińczowie, Powiatowy Urząd Pracy w Pińczowie, Sąd Rejonowy w Pińczowie, w tym Zespół Kuratorski, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pińczowie, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Pińczowie oraz wieloma innymi organizacjami i instytucjami m.in. CARITAS Kielce.

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, osoby z problemem alkoholowym, osoby opuszczające zakład karny, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osoby samotne. Dominującą grupę świadczeniobiorców stanowią osoby bezrobotne, niepełnosprawne i przewlekle chore.

W zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, które wymagają pomocy osób drugich a są jej pozbawieni, ośrodek zapewnia pomoc w postaci usług opiekuńczych w domu a także pomaga w skompletowaniu dokumentacji w celu umieszczenia osoby w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym. Osobom starszym, wymagającym całodobowej opieki Ośrodek organizuje pomoc instytucjonalną kierując ich do Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu lub województwa, ponieważ na terenie gminy Kije nie funkcjonują Domy Pomocy Społecznej.

Pomoc osobom z problemem alkoholowym prowadzi Ośrodek oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy Urzędzie Gminy w Kijach, współpracuje również z Punktem Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie. Opiekę i wychowanie zapewniają placówki oświatowe na terenie gminy.

Aktywizacją i pomocą osobom bezrobotnym zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Pińczowie.

Powody przyznania pomocy społecznej wynikające z problemów występujących na terenie Gminy Kije: Codziennemu życiu mieszkańców gminy towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenie.

Artykuł 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku określa przyczyny, z powodu których osoba lub rodzina może otrzymać świadczenia z pomocy społecznej. Są to m. in.: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Tabela 6. Powody przyznania pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	Rok 2016	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy **	Rok 2017	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy **	Rok 2018	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy **
Ubóstwo	194	86,22	181	84,97	157	74,76
Bezrobocie	81	36,00	74	34,74	68	32,38
Niepełnosprawność	67	29,77	70	32,86	70	33,33
Długotrwała lub ciężka choroba	87	38,66	78	36,62	70	33,33
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	9	4,00	5	2,34	5	2,38
Alkoholizm	3	1,33	4	1,87	3	1,42
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	0,44	2	0,93	2	0,95
Zdarzenie losowe	3	1,33	2	0,93	0	0,00
Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej*	225	-----	213	-----	210	-----

Zródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2016-2018

* jest to rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

** korzystający z pomocy społecznej mogą być objęci różnymi dysfunkcjami, dlatego też suma nie równa się 100 %

Uwzględniając podane powyżej przyczyny udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom przez GOPS w Kijach, w 2018r. najczęstszym powodem uzyskania pomocy było: ubóstwo - 74,76%. oraz niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba- 33,33%. W dalszej kolejności można wymienić: bezrobocie 33,32 %, natomiast bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego –stanowi 2,38 %, Najniższy odsetek stanowiły: alkoholizm -1,42%, trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego - 0,95 %.W wielu przypadkach u korzystających z pomocy osób i rodzin występuje równocześnie kilka dysfunkcji.

W 2018r. z przedstawionych powyżej danych posiadanych przez GOPS wynika, że ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność to główne czynniki decydujące o zasadności przyznania pomocy społecznej. Powyższe problemy występują łącznie wraz z innymi czynnikami przedstawionymi powyżej w tabeli.

Określona w ustawie pomoc jest realizowana w następujących formach: pomoc pieniężna, pomoc rzeczowa oraz usługi. Ze względu na źródło finansowania przyznawana pomoc pieniężna jest przyznawana w ramach zadań własnych gminy oraz zadań zleconych.

Tabela 7. Formy udzielonej pomocy w latach 2016 - 2018

Formy pomocy	Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłek stały- zadania zlecone	2016	40	398	197529	40	58
	2017	39	389	204 787	39	54
	2018	37	376	208 981	37	45
w tym dla : osoby samotnie gospodarującej	2016	31	312	171869	31	31
	2017	31	323	182 546	31	31
	2018	33	336	192 515	33	33
pozostającej w rodzinie	2016	9	86	25 666	9	27
	2017	8	66	22241	8	23
	2018	4	110	46 730	24	60
Zasiłki okresowe ogółem	2016	29	124	44 680	29	59
	2017	29	117	43614	29	62
	2018	24	110	46 730	24	60
w tym przyznane z powodu: bezrobocia	2016	25	106	39 050	25	47
	2017	22	93	35613	22	47
	2018	20	92	40 282	20	52
długotrwałej choroby	2015	1	6	3969	1	5
	2016	4	18	5 630	4	12
	2017	4	16	5021	4	10
	2018	3	16	5 937	3	6
niepełnosprawności	2016	0	0	0	0	0
	2017	3	4	1114	3	4
	2018	0	0	0	0	0
innego powodu	2016	0	0	0	0	0
	2017	1	4	1866	1	2
	2018	1	2	511	1	2
Schronienie	2016	0	0	0	0	0
	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
Posiłek	2016	142	20 076	42 470	84	367
	2017	126	18 141	42 361	72	319
	2018	112	15 032	35 308	69	296
w tym dla dzieci	2016	142	20 076	42 470	84	367
	2017	126	18 141	42 361	72	319
	2018	112	15 032	35 308	69	296
Ubranie	2016	0	0	0	0	0
	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze ogółem	2016	0	0	0	0	0
	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
w tym specjalistyczne	2016	0	0	0	0	0
	2017	0	0	0	0	0

	2018	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2016	1	1	5 000	1	4
	2017	1	1	1 000	1	3
	2018	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	2016	0	0	0	0	0
	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	2016	198	X	176 435	194	535
	2017	201	X	183 190	196	546
	2018	185	X	200 920	183	463
W tym specjalne zasiłki celowe	2016	13	19	3 200	13	25
	2017	13	19	3 650	13	26
	2018	11	21	3 800	11	19
Odpłatność gminy za domy pomocy społecznej	2016	4	40	96 943	4	4
	2017	4	46	119 345	4	4
	2018	4	44	126 242	4	4
Praca socjalna	2016	X	X	X	230	647
	2017	X	X	X	220	602
	2018	X	X	X	220	581

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2016r.- 2018r

Jak wynika z przedstawionych danych w 2018r. GOPS w Kijach wydatkował 491 939,00 zł,

Pomocą finansową zostało objętych 210 rodzin tj. 563 osób w rodzinach

Tabela 8. Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenie przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	2016	345	225	642
	2017	329	213	595
	2018	302	210	563
W tym : świadczenia pieniężne	2016	208	203	550
	2017	210	205	561
	2018	190	188	471
Świadczenia niepieniężne	2016	142	84	367
	2017	126	72	319
	2018	112	69	296
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	2016	345	225	642
	2017	329	213	594
	2018	302	210	563
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej ogółem	2016	X	230	647
	2017	X	220	602
	2018	X	220	581

W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	2016	X	5	5
	2017	X	7	8
	2018	X	10	18

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2016-2018

Rodziny dominujące pod względem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

W 2018r. GOPS w Kijach objął pomocą 210 rodzin z terenu gminy. Dominującymi problemami społecznymi występującymi wśród mieszkańców gminy są:

- niepełnosprawność oraz długotrwała choroba - pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa powoduje pogorszenie się sytuacji materialnej rodzin, trudności związane z zakupem leków i leczeniem, a także w zapewnieniu opieki i pielęgnacji
- problemy materialne rodzin i osób, tj. brak środków na utrzymanie lub uzyskiwanie dochodów zaspokajających minimum bytowe, wynikające m.in. z braku możliwości zarobkowania oraz uzależnienie od pomocy społecznej;
- uzależnienia - zachwianie systemu wartości rodzinnych i moralnych, rozpad życia rodzinnego, błędy wychowawcze, negatywny wpływ środowiska;
- rodziny wielodzietne - niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz trudna sytuacja materialna i zawodowa rodziców powoduje niedostateczne zaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka;
- rodziny niepełne - wzrastająca liczba rozwodów, separacji, związki nieformalne, powodują, że samotny rodzic nie jest w stanie w pełni zaspokoić niezbędnych potrzeb rodziny.

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Rodziny ogółem	225	213	212	643	595	570
O liczbie osób:						
1	77	72	84	77	72	84
2	25	30	21	50	60	41
3	33	28	24	99	84	72
4	53	49	51	212	196	204
5	26	25	26	130	125	130
6 i więcej	11	9	6	75	58	38
W tym rodziny z dziećmi ogółem	110	99	99	456	408	405
O liczbie dzieci:						
1	41	32	38	137	109	133
2	44	42	39	183	170	162
3	20	22	19	103	111	92
4	4	3	3	2	19	18
5	1	0	0	7	0	0

6 i więcej	0	0	0	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	21	18	19	67	55	59
O liczbie dzieci:	8	7	10	20	16	26
1						
2	9	7	5	29	22	15
3	3	3	3	13	12	12
4 i więcej	1	1	1	5	5	1
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	35	42	39	86	98	75
O liczbie osób						
1	14	14	20	14	14	20
2	8	15	10	16	30	20
3	4	6	3	12	18	9
4 i więcej	9	7	6	44	36	26

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2016-2018

Największą grupę objętych pomocą stanowią rodziny z dziećmi. W 2016r. stanowiły one 48,88 %, w 2017r.-46,47 %, natomiast w 2018r. – 47,14 % wszystkich rodzin objętych pomocą. Rodziny niepełne stanowiły: w 2016r. – 9,33 %, w 2017r. – 8,45%, a w 2018r.- 9,04%. Rodziny emerytów i rencistów: to -2016r. – 15,55 % , 2007r. - 19,71 % i 2018r.- 18,57% Z powyższych danych wynika, że wzrosła i nadal utrzymuje się wysoka liczba rodzin korzystających pomocy finansowej tutejszego Ośrodka emerytów i rencistów.

Problem ubóstwa i przedstawienie tego zjawiska wydaje się szczególnie trudne, ponieważ w ustawie o pomocy społecznej nie uregulowano jednoznacznie na jakiej podstawie określić to zjawisko w rodzinie.

Stanowiska w tej sprawie są rozbieżne z uwagi na subiektywne odczucia dotyczące tego problemu przez klientów pomocy społecznej oraz pracowników socjalnych. Nie zawsze nie przekroczenie kryterium dochodowego rodziny wskazuje na jej ubóstwo. Jednak ze statystycznego punktu widzenia rozwiązanie takie było by najwłaściwsze, ponieważ określałoby ilość rodzin, których dochody nie przekraczają pewnego progu dochodowego określonego ustawą i byłyby wszystkie rodziny korzystające z pomocy społecznej oprócz rodzin korzystających ze specjalnych form udzielania pomocy społecznej. Drugim rozwiązaniem może być kwalifikowanie zjawiska ubóstwa w rodzinach przez pracownika socjalnego co było by najwłaściwszym sposobem określania go dla celów pomocy społecznej. Należy przy tym zauważyć, że pewne rodziny, będąc według pracownika socjalnego w stanie ubóstwa, nie są w stanie takiego faktu potwierdzić, gdyż ich zdaniem radzą sobie i jest im dobrze. Równocześnie występują i takie rodziny, które nie wykazując własnych dochodów potwierdzają własny stan ubóstwa, w którym tak naprawdę się nie znajdują.

Ubóstwo jest traktowane jako jedna z głównych przyczyn ubiegania się przez osoby i rodziny do udzielania pomocy społecznej. Wśród przyczyn wywołujących to zjawisko wymienić trzeba bezrobocie pełne lub częściowe, „szara strefa”, „praca na czarno”, nieadekwatność wysokości płac w stosunku do wykonywanej pracy, szybkość zmian następujących w strukturze gospodarczej przekraczająca zdolności adaptacyjne pracowników do nowych zawodów, niepełnosprawność, rozpad tradycyjnej rodziny, a także różne formy dyskryminacji na rynku pracy.

Szeroka definicja określa ubóstwo jako złożone zjawisko społeczne, powodowane czynnikami społecznoekonomicznymi, a zwłaszcza problemem bezrobocia, liczbą rodzin wielodzietnych i niepełnych, wskaźnikiem rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną lub długotrwale chorą oraz bezdomności. Niskie dochody lub brak środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin warunkują korzystanie z pomocy społecznej.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2016-2018r. wg kryterium dochodowego – dochodu na osobę

Dochód na osobę	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
0,00 zł -100,00 zł	46	64	37	54	34	48
101,00 zł -200,00 zł	16	49	9	30	11	31
201,00 zł -300,00 zł	20	75	20	72	22	80
301,00 zł -400,00 zł	32	123	18	55	16	59
401,00 zł -500,00 zł	27	106	26	104	24	89
501,00 zł -600,00 zł	27	87	38	139	29	94
601,00 zł -700,00zł	57	91	65	77	35	80
701,00 zł i więcej	21	47	30	63	39	81
	225	642	213	594	210	563

Źródło: Opracowania własne na podstawie Systemu informatycznego POMOST za lata 2016-2018

4.1.1.Świadczenia rodzinne

Ustawa z 2003r. o świadczeniach rodzinnych, wzorem anglosaskim, przekształciła zasiłki (przy zachowaniu tylko nazwy) w świadczenia zaopatrzeniowe pomocy społecznej przysługujące tylko rodzinom o najniższym dochodzie, to jest poniżej wysokości określonej

zwykle jako granica ubóstwa i przekazała ich przyznawanie i wypłacanie gminom (ośrodki pomocy społecznej) jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Świadczenia rodzinne są finansowane z dotacji budżetu państwa w formie dotacji dla gminy wraz ze zwiększeniem w wysokości 3 % na pokrycie kosztów tej działalności. Świadczenia te przysługują pod warunkiem zamieszkiwania na terytorium Polski co najmniej od roku oraz przez okres zasiłkowy obywatelom polskim i obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej. Zadania, jakie wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie świadczeń rodzinnych, to: przyznawanie i wypłata zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych oraz przyznawanie i wypłata świadczeń opiekuńczych, a także sporządzanie sprawozdań w terminach zgodnych z zaleceniami jednostek nadrzędnych.

Świadczenia rodzinne są obligatoryjnymi świadczeniami udzielanymi na roczne okresy zasiłkowe na podstawie wniosku osoby zainteresowanej. Okres zasiłkowy trwa od 1 listopada do 30 października następnego roku kalendarzowego. Katalog świadczeń rodzinnych jest szeroki, a prawo do poszczególnych świadczeń uzależnione jest od spełnienia przez osobę ubiegającą się i jej rodzinę określonych w ustawie warunków. Jest to system bezzwrotnych świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków budżetu państwa, przeznaczonych dla rodzin o niskich dochodach. Istotą systemu jest więc wspieranie niezamożnych rodzin z dziećmi na utrzymaniu w sprawowaniu ich funkcji ekonomicznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- 1) urodzenia dziecka,
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- 3) samotnego wychowywania dziecka,
- 4) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- 6) rozpoczęcia roku szkolnego,
- 7) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1) niepełnosprawnemu dziecku;
- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Z tytułu urodzenia żywego dziecka przyznaje się **jednorazową zapomogę** w wysokości 1000,00 zł na jedno dziecko. Zapomoga przysługuje ojcu lub matce albo opiekunowi prawnemu jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922,00 zł. Wniosek o wypłatę zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje rodzicom, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego. Nowe świadczenie przyznawane jest niezależnie od dochodu rodziny i będzie można je pobierać przez rok (52 tygodnie) w przypadku urodzenia bądź przyjęcia na wychowanie jednego dziecka, przez 65 tygodni w przypadku dwójki dzieci, 67 tygodni - trójki, 69 tygodni - czwórki, a przy piątce i więcej - 71 tygodni.

Z nowego świadczenia będą mogli skorzystać:

- studenci,
- osoby bezrobotne (niezależnie czy są zarejestrowane w Urzędzie Pracy czy nie),

- osoby pracujące na umowach cywilno-prawnych.

O przyznanie świadczenia będą mogły również ubiegać się osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą jeżeli nie będą pobierały zasiłku macierzyńskiego. Świadczenie będzie wynosiło 1 000,00 zł miesięcznie.

4.1.2. Specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy funkcjonuje od 1 stycznia 2013 r. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego 764,00 zł netto (na podstawie dochodów z roku poprzedzającego okres zasiłkowy z uwzględnieniem utraty i uzyskania dochodu). Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w kwocie 520,00zł miesięcznie- do dnia 31.10.2018r., natomiast od dnia 01.11.2018r w kwocie 620,00 zł miesięcznie. Specjalny zasiłek opiekuńczy przyznaje się na okres zasiłkowy, który trwa od listopada do października następnego roku.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne z dodatkami wypłacone w latach 2016- 2018

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota świadczeń wydatki w zł			Liczba świadczeń		
		2016r	2017r.	2018r.	2016r	2017r	2018r
1.	Zasiłki rodzinne	516 206	478 519	452184	4 554	4 059	3844
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym z tytułu	243 671	194 140	177539	2 216	1 797	1604
2.1.	-urodzenia dziecka	19 000	14 000	18000	19	14	18
2.2.	- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu	31 056	13 058	13019	83	37	33

	wychowawczego						
2.3.	-samotnego wychowania dziecka	25 584	20 401	14856	126	97	72
2.4.	- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	39 840	32 780	29240	406	306	274
2.5.	-rozpoczęcia roku szkolnego	27 200	23 400	20500	272	234	205
2.6.	-podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	49 761	43 441	40029	745	613	561
2.7.	-wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	51 230	47 060	41895	565	496	441
3.	Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	759 877	672 659	629724	6 770	5 856	5448
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	347 310	323 595	299 788	2 270	2 115	1898
5.	Świadczenie pielęgnacyjne	394 816	364 048	374 427	304	259	255
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	160 793	190 054	175 980	315	372	333
7.	Świadczenie opiekuńcze (wiersz 4+ wiersz 5 +wiersz 6)	902 919	877 697	850 195	2 889	2 746	2486
8.	Razem (wiersz 3+ wiersz 7)	1 662 796	1 550 356	1 479 919	9 659	8 602	7934
9.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	30 000	35 000	31 000	30	35	31
10.	Świadczenie rodzicielskie	126 540	137 143	112 952	136	147	124
11.	Razem(wiersz 8 + wiersz 9 + wiersz 10)	1 819 336	1 722 499	1 623 871	9 825	8 784	8089

Źródło. Opracowania własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych za lata 2016-2018

4.1.3. Świadczenie wychowawcze „500 +”

Świadczenie wychowawcze zostało wprowadzone ustawą z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu

dziecka.. Świadczenie wychowawcze przysługuje osobom, do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł, natomiast jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.200,00 zł.

Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) obywatelom polskim i cudzoziemcom,
- 2) matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka na wniosek złożony w Ośrodku właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze,
- 3) do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia,
- 4) bez względu na dochody w wysokości 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko,
- 5) na pierwsze dziecko w wysokości 500 zł miesięcznie, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. , a jeśli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne – jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł.
- 6) kwota świadczenia wychowawczego przysługuje za niepełny miesiąc w przypadku:
  - urodzenia dziecka,
  - ukończenia przez dziecko 18. roku życia lub
  - gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu,
 Okres zasiłkowy dla świadczenia wychowawczego trwa od dnia 1 października do dnia 30 września roku następnego. Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na kolejny okres są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od dnia 1 lipca danego roku.

Tabela.12 Świadczenie wychowawcze wypłacone w latach 2016- 2018

Lp	Wyszczególnienie	Kwota świadczeń – wydatki w zł			Liczba świadczeń		
		2016r.	2017r.	2018r.	2016r.	2017r.	2018
1.	Świadczenie wychowawcze przekazane w formie pieniężnej	2.231.701	2.866.203	2.628.615	4.644	5.745	5.258
2.	Świadczenie						

wychowawcze przekazane w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług	0	0	0	0	0	0
--	---	---	---	---	---	---

Źródło. Opracowania własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych za lata 2016-2018

4.1.4. Świadczenie „Dobry Start”

Jest to świadczenie pieniężne - 300 zł wsparcia wypłacanego raz w roku wszystkim uczniom. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Program obejmuje dzieci wychowujące się zarówno w rodzinach, jak i te przebywające w pieczy zastępczej. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymają je do ukończenia przez nie 24. roku życia.

4.1.5. Stypendium szkolne i zasiłek szkolny- pomoc materialna dla uczniów.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym może być udzielona jako:

- stypendium szkolne,
- zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne jest to pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Kije. Uprawnieni do ubiegania się o stypendium szkolne są uczniowie, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, wynikających z niskich dochodów na osobę rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka, długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna.

Uprawnionymi do ubiegania się o otrzymanie zasiłku szkolnego są uczniowie znajdujący się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Tabela Nr 13: Stypendia i zasiłki szkolne wypłacone przez GOPS Kije w latach 2016-2018

	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018
Stypendium szkolne w zł	26.680,00zł	29.495,00zł

Zasiłek szkolny w zł	0	0
Liczba złożonych wniosków na stypendium szkolne	116	85
Liczba wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS

4.2. Oświata i wychowanie

Bazą oświatowo-wychowawczą w gminie stanowią:

- Zespół Placówek Oświatowych w Kijach, w którego skład wchodzi:
- Szkoła Podstawowa w Kijach,
- Gimnazjum w Kijach,
- Przedszkole w Kijach,
- Szkoła Podstawowa Filialna we Włoszczowicach
- Przedszkole we Włoszczowicach,
- Szkoła Podstawowa Filialna w Gartatowicach.

Stan organizacji przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów na terenie Gminy Kije w roku szkolnym 2016/2017 i 2017/2018 obrazuje tabela nr 14, 15.

Tabela Nr 14. Stan i organizacja szkół podstawowych i gimnazjów w roku szk. 2016/2017 oraz 2017/2018

Lp	Wyszczególnienie	Rok szkolny	Liczba oddziałów	Liczba uczniów w klasach								Liczba uczniów
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1	Szkoła Podstawowa Kije	2016/2017	7	13	37	23	18	31	22	32	-	144
		2017/2018	8	13	13	38	23	22	32	28	-	169
2	Szkoła Filialna Gartatowice	2016/2017	6	7	12	18	12	14	9	-	-	72
		2017/2018	6	11	7	12	18	12	14	-	-	74
3.	Szkoła Filialna Włoszczowice	2016/2017	4	2	11	11	6	-	-	-	-	30
		2017/2018	4	7	2	11	11	-	-	-	-	31
4.	Gimnazjum w Kijach	2016/2017	5	31	39	45	-	-	-	-	-	115
		2017/2018	4	-	31	39	-	-	-	-	-	70
Razem liczba uczniów w szkołach na terenie Gminy Kije				2016/2017								361
				2017/2018								344

Źródło: Opracowanie na podstawie projektów organizacyjnych szkół.

Tabela Nr 15. Stan organizacji przedszkola i punktów przedszkolnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok szkolny	Liczba oddziałów	Podział grupy, wiek	Liczba w grupie	Ogólna liczba
1.	Przedszkole Kije	2016/2017	1	„0”	25	51
				Poniżej „0”	26	
		2017/2018	1	6-latki	19	58
				5-latki	15	
4 i 3-latki	24					
2.	Przedszkole Włoszczowice	2016/2017	1	„0”	7	37
				Poniżej „0”	30 (19+11)	
		2017/2018	1	„0”	10	31
				Poniżej „0”	21	
3.	Oddział przedszkolny w Gartatowicach	2016/2017	1	„0”	17	17
		2017/2018	1	„0”	25	25

Źródło: Opracowanie na podstawie projektów organizacyjnych szkół.

Zatrudnienie nauczycieli w Zespole Placówek Oświatowych w Kijach przedstawia Tabela nr 16 i 17.

Tabela Nr 16. Zatrudnienie nauczycieli ZPO Kije

Lp.	Nazwa Szkoły/placówki	Zatrudnienie w etatach nauczycieli :
1.	Gimnazjum Kije	11,95
2.	SP Kije	11
	SF Gartatowice	8,69
3.	SF Włoszczowice	3,11
5.	Oddział Przedszkolny Gartatowice	1,05
6.	Przedszkole Kije	2,95
7.	Przedszkole Włoszczowice	1,05
	Razem	39,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektów organizacyjnych szkół.

Tabela Nr 17. Zatrudnienie nauczycieli ZPO Kije według stopni awansu zawodowego

Stopień awansu	Liczba zatrudnionych	
	w pełnym etacie	na niepełnym etacie
dypłomowany	30	3
mianowany	1	4
kontraktowy	1	1
stażysta	0	1
razem	34	9

Źródło: Opracowanie na podstawie projektów organizacyjnych szkół.

Naukę w szkołach ponadgimnazjalnych młodzież kontynuuje głównie w Pińczowie i w Kielcach.

Przy Gimnazjum w Kijach jest hala sportowa, z której obecnie korzystają uczniowie szkół podstawowych, gimnazjum a także młodzież pozaszkolna. Natomiast w Szkołach Podstawowych Filialnych w Gartatowicach i Włoszczowicach funkcjonują tzw. sale zastępcze.

W szkołach podstawowych i w gimnazjum oraz Przedszkolach w Kijach i we Włoszczowicach prowadzone jest dożywianie uczniów. Stołówki, w których przygotowywane są posiłki znajdują się w Szkole Podstawowej w Kijach, Szkole Filialnej w Gartatowicach, Szkole Filialnej we Włoszczowicach i w Gimnazjum w Kijach.

Tabela Nr 18. Dożywianie uczniów w placówkach ZPO w Kijach w roku szkolnym 2016/2017, 2017/2018 oraz 2018/2019.

Lp.	Nazwa szkoły	Ilość uczniów dożywianych		
		2016/2017	2017/2018	2018/2019
1.	Przedszkole Kije	2	1	4
2.	Szkoła Podstawowa Kije	38	38	41
3.	Gimnazjum Kije	29	18	11
5.	Szkoła Podstawowa Gartatowice	31	26	17
5.	Przedszkole Włoszczowice	2	2	3
6.	Szkoła Podstawowa Włoszczowice	8	8	6
Razem		110	93	82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Urząd Gminy w Kijach zapewnia dowożenie uczniów do szkół zgodnie z obowiązującymi przepisami. Obowiązkiem gminy jest zorganizowanie dzieciom bezpłatnego transportu do przedszkola, oddziału przedszkolnego i szkoły podstawowej, jeżeli droga przekracza 3 km. Obowiązek ten powstaje również jeżeli droga do szkoły przekracza 3 km -

w przypadku uczniów klas I-IV szkół podstawowych, 4 km - w przypadku uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz gimnazjum.

Do Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kijach, Przedszkola w Kijach a także Szkoły Podstawowej w Gartatowicach w roku szkolnym 2016/2017 oraz 2017/2018 dowożonych było ok. 90% uczniów.

Uczniowie dowożeni do szkół przed rozpoczęciem zajęć oczekują na świetlicy szkolnej, na której pozostają pod opieką nauczyciela. Podobna sytuacja występuje po zajęciach podczas oczekiwania na odwóz. Podczas wszystkich kursów uczniowie mają zapewnioną opiekę, przez posiadających odpowiednie uprawnienia pracowników.

Oprócz bezpłatnego dowozu i odwozu uczniowie mają zapewnioną opiekę na świetlicy szkolnej, którą sprawują dyżurujący nauczyciele.

Zapewniając uczniom motywację do nauki w szkole przyznawane są różnego rodzaju stypendia dla zdolnych uczniów. W Zespole Placówek Oświatowych w Kijach uczniowie otrzymują stypendia i zasiłki w szkołach na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 1457ze zm.) oraz uchwały Rady Gminy w Kijach Nr LIII/263/10 z dnia 2 czerwca 2010 r. Tabela nr 18 przedstawia dane dotyczące stypendium w roku szkolnym 2016/2017. Rada Pedagogiczna ZPO w Kijach co roku przyznaje dla uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce. Rada Gminy Kije w porozumieniu z Radą Pedagogiczną przyznaje stypendium im. Ks. J. Kudasiewicza dla zdolnych na podstawie uchwały Nr XXX/213/13 Rady Gminy w Kijach z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków i trybu przyznawania uczniom rocznego stypendium naukowego im. Ks. prof. Józefa Kudasiewicza ze środków Gminy Kije. Uczniowie osiągający wysokie wyniki sportowe mogą również otrzymać stypendium sportowe na podstawie zarządzenia Nr 2/2017r. Dyrektora ZPO w Kijach z dnia 28 marca 2017r.

Tabela Nr 19. Stypendia szkolne w ZPO w roku szk. 2016/2017.

Lp.	Nazwa szkoły	Ilość osób otrzymujących stypendium	Wysokość stypendium	Suma
1.	SP Kije	4	100- 120	440 zł
	SP Gartatowice	3	120	360 zł
2.	Gimnazjum Kije	4	100 - 200	600 zł
3.	Stypendium naukowe im. Ks. Prof. Józefa Kudasiewicza	2	1000	2000 zł
4.	Stypendium sportowe	2	1600	3200 zł
5	Nagroda indywidualnego darczyńcy	2	400	800 zł
Razem		17		7400 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektów organizacyjnych szkół

Programy, projekty, zajęcia dodatkowe realizowane przez placówki ZPO:

- *Projekt „Trzylatek w Przedszkolu”;*
- *Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa;*
- *Umiem Pływać;*
- *Szkolny Klub Sportowy;*
- *Harcerstwo;*
- *Koło Teatralne;*
- *Akcje charytatywne;*
- *Samorząd Uczniowski .*

Wspieranie edukacji uczniów, program profilaktyczny i wychowawczy:

Szkoły na terenie gminy ściśle współpracują ze sobą w ramach wymiany doświadczeń w zakresie pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej poprzez organizację wspólnych imprez, konkursów, zawodów. Wszystkie szkoły realizują również zadania wynikające ze szkolnych programów wychowawczych i profilaktycznych.

W roku szkolnym 2016/2017 realizacja programu profilaktycznego i wychowawczego szkoły przebiegała zgodnie z Planem Wychowawczym Szkoły. W ramach profilaktyki uczniowie uczestniczyli w niżej wymienionych spotkaniach, programach:

Uczniowie SP

- klasa I – „*Kochane Pierwszaki*”, której celem było zapoznanie uczniów rozpoczynających naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej z najważniejszymi zasadami bezpieczeństwa, kształtowanie ich odpowiedzialności jako użytkowników dróg.
- klasa I - „*Pierwszaki 2016/2017 – zdrowo i bezpiecznie do szkoły*”, podczas spotkania przekazano dzieciom najważniejsze wiadomości na temat bezpieczeństwa oraz zdrowego i higienicznego stylu życia. Przedstawiciel KRUS-u przekazał dzieciom wiedzę o bezpieczeństwie w gospodarstwie.
- klasa III - konkurs „*Bezpieczna droga do szkoły*” i zajęli III miejsce
- klasa I-III - spotkanie z policjantką na temat: *Bezpieczeństwo w sieci*.
- klasa III – program edukacji antytytoniowej „*Nie pal przy mnie, proszę*”.
- klasa IV- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „*Bieg po zdrowie*”
- klasa V - X edycja Wojewódzkiego Konkursu „*Bezpieczeństwo na piątkę*” - II miejsce w etapie powiatowym.

- Klasa VI – obchody XIV Festiwalu Zdrowia im. Zbigniewa Kociuby w Busku-Zdroju, podczas którego zostały przedstawione działania w zakresie promocji zdrowia.
- klasy IV-VI - spotkanie z sierżant sztabową p. Iloną Butryn-Gręda z Komendy Powiatowej Policji w Pińczowie, dotyczące zasad bezpiecznego zachowania w czasie ferii zimowych oraz p. Agata Materek pracownik Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Pińczowie na temat: „*Bezpiecznie na wsi*” oraz film mający na celu ukazanie niebezpiecznego zachowania i związanych z nim konsekwencji w gospodarstwie wiejskim w czterech porach roku.
- klasa VI - zajęcia z p. Anną Kaletą psychologiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na temat: *Motywacja do nauki*
- klasa VI Szkoły Podstawowej i gimnazjaliści z kl. I i II w ramach XV Świętokrzyskich Dni Profilaktyki prowadzonych pod hasłem „*Rodzina Twój bezpieczny świat*” uczestniczyli w spotkaniu z policjantem z Komendy Powiatowej Policji w Pińczowie i przedstawicielkami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Busku Zdroju na temat: *Zatrucia nowymi narkotykami - dopalaczami w Polsce i w województwie Świętokrzyskim - skala problemu.*

uczniowie Gimnazjum:

- prelekcja Policji na temat: *Bezpieczna droga do szkoły i ze szkoły.*
- prelekcja z panią sierżant sztabową Iloną Butryn-Gręda z Komendy Powiatowej Policji w Pińczowie na temat: *Odpowiedzialność karna nieletnich*
- spotkanie ze strażakami na temat zagrożeń związanych z dwutlenkiem węgla
- klas II - spotkanie z p. Dorotą Woźniak przedstawicielką firmy Johnson & Johnson na temat okresu dojrzewania w ramach programu edukacyjnego „*Od dziewczynki do kobiety*”.
- kl. II b i III a – spotkanie z pielęgniarką p. H. Ziółkowską na temat: *Higiena osobista*
- kl. I i II Gimnazjum uczestniczyły w zajęciach profilaktycznych w ramach Programu Profilaktyki Zdrowotnej dla Dziewcząt: *Akademia Dojrzewania Lactacyd* z wykorzystaniem pomocy edukacyjnych z programu (ulotki, broszury dla dziewcząt, filmy).
- Solidaryzując się z Narodem Żydowskim zorganizowany został także Dzień Żonkila w ZPO.
- warsztaty fotograficzne z Piotrem Kaletą
- II Gimnazjum – spotkanie autorskie *Mów do mnie wierszem...* z p. Adamem Ochwanowskim - zorganizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Kijach.

- klasa I Gimnazjum spotkanie autorskie pt. „*Znikające kartki*” z Eligiuszem Dymowskim.
- Uczniowie klasy VI oraz gimnazjaliści brali udział w akcji „*Świętokrzyskie czyta Żeromskiego*”, ogłoszonej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.

Realizacja programu profilaktycznego i wychowawczego w roku szkolnym 2017/2018 przebiegała zgodnie z Planem Wychowawczym Szkoły, uczniowie uczestniczyli w niżej wymienionych spotkaniach, programach:

- Uczniowie klas I-III SP uczestniczyli w spotkaniu z pracownikami KRUS, policjantem i strażakami;
- Klasa II SP wzięła udział w spotkaniu, w Kielcach na temat: „Kacperek uczy się zasad bezpieczeństwa”. Spotkanie z Policją, Strażą i pielęgniarką;
- Klasy I-III SP uczestniczyły w teatrzyku *Koziołek Matołek uczy zasad bezpieczeństwa, kultury - program profilaktyczny - zabawy z Koziołkiem*;
- Uczniowie klasy VII i gimnazjaliści uczestniczyli w prelekcji dotyczącej faktów i mitów o paleniu tytoniu. Spotkanie poprowadziły panie z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Busku-Zdroju. Spotkanie zostało zorganizowane przez pedagoga szkolnego;
- Uczniowie klas III Gimnazjum wzięli udział w warsztatach z psychologiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pińczowie na temat: *Motywacja kluczem do sukcesu*, zorganizowanym przez pedagoga szkolnego;
- Uczniowie klas I-VII SP wzięli udział w prelekcji z psychologiem na temat: *Dzieci w sieci*;
- Kl. III, IV-V, VI uczestniczyły w warsztatach z psychologiem na temat: *Współpraca w grupie, prawidłowe relacje koleżeńskie*;
- Uczniowie klas I-VI SP uczestniczyli w spotkaniu z policjantami z Komendy Powiatowej Policji w Pińczowie na temat *bezpieczeństwa w czasie ferii zimowych*;
- kl. VII i gimnazjaliści wzięli udział w prelekcji z Policją na temat: *Jak bezpiecznie i zgodnie z prawem korzystać z Internetu?* Spotkania zostały zorganizowane przez pedagoga szkolnego;
- Uczniowie klas III SP brali udział w konkursie „*Bezpieczna droga do szkoły*”;
- Uczniowie SP i gimnazjaliści uczestniczyli w szkoleniach z zakresu bezpieczeństwa prowadzonych przez Policję, ratownika medycznego oraz Straż;

- Uczennice z kl. III „a” Gimnazjum pod nadzorem wychowawczynie zorganizowały kiermasz charytatywny, na którym do nabycia były słodkości własnej produkcji. Zebrane pieniądze zostały w całości przekazane na podopiecznych z Domu Dziecka w Pacanowie;
- Uczniowie klas II Gimnazjum i kl. VII SP uczestniczyli w spotkaniu autorskim „Kawa z kardamonem”, z pisarką, panią Joanną Jagiełło;
- W ramach uczczenia 75 rocznicy deportacji żydowskich mieszkańców Chmielnika uczniowie klas drugich Gimnazjum uczestniczyli w VI Spotkaniu z Kinem o Żydowskich Wątkach im. Andrzeja Koziei organizowane przez Chmielnickie Centrum Kultury;
- Uczniowie SP i Gimnazjaliści uczestniczyli w prelekcji z żołnierzami z Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych w Kielcach;
- W Szkole Podstawowej odbyła się ogólnoszkolna prezentacja postaci świętych zorganizowana już po raz 2 z inicjatywy p. Katechetki;
- Uczniowie z kl. III a, b i IV SP wzięli udział w spotkaniu z misjonarzem ks. Wojciechem Skorupą;
- Uczniowie Gimnazjum i SP wzięli udział w rozgrywkach szachowych rozpoczynających Rok Obchodów 100 Rocznicy Odzyskania Niepodległości Polski;
- Z inicjatywy Samorządu Uczniowskiego Gimnazjum zorganizowany został na terenie Szkoły Podstawowej Dzień Piżamiaka;
- Uczennice Gimnazjum wzięły udział w wyjeździe do Umianowic, gdzie odwiedziły dzieci z Fundacji „Złote serce”. Jego głównym celem były wróżby andrzejkowe dla przebywających w Fundacji niepełnosprawnych dzieci;
- Klasy I-III SP wzięły udział w spotkaniu w Kasztelanii z autorką książek dla dzieci Ewą Stadtmuller i autorem komiksów p. Łukaszem Zabdyrem;
- W Międzynarodowy Dzień Wolontariusza - 5 grudnia 2017r. Szkolny wolontariat „Dwa Serca” przygotował kiermasz bożonarodzeniowy. Środki zebrane podczas kiermaszu zostały przeznaczone na potrzeby podopiecznych Domu Dziecka w Pacanowie oraz na schronisko dla zwierząt w Dyminach. Szkolny Wolontariat „Dwa Serca” włączył się także w pomoc ciężko chorej Oliwce, okazaną przez zbiórkę zakrętek;
- szkoła wzięła udział w ogólnopolskiej akcji charytatywnej „Szlachetna Paczka”;
- Szkolny Wolontariat „Dwa Serca” włączył się także w pomoc ciężko chorej Oliwce, okazaną przez zbiórkę zakrętek;
- Odbył się II harcerski konkurs recytatorski „Wiersze pod choinkę 2017”;

- Przeprowadzony był także szkolny konkurs kolęd i piosenek świątecznych „White Christmas”;
- Klasy I-III SP przygotowały przedstawienie bożonarodzeniowe;
- Uczniowie Gimnazjum wzięli udział w IX Świątokrzkim Konkursie Poezji w Języku Angielskim. Uczennica kl. III a otrzymała wyróżnienie;
- Uczniowie Gimnazjum wybrali się na „Noc Biologów” odbywającą się na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach;
- Uczniowie klasy VII wzięli udział w wyjeździe do Chmielnika, gdzie zwiedzili ośrodek edukacyjno-muzealny „Świątokrzyski Sztetl” oraz uczestniczyli w spotkaniu: Europejski Dzień Pamięci o Sprawiedliwych;
- Odbył się kiermasz wiosenny zorganizowany przez wolontariuszy ze Szkolnego Wolontariatu "Dwa Serca”;
- Uczniowie SP i harcerze uczestniczyli w imprezie lokalnej w Hajdaszku „*Pożegnanie Komendanta*”;
- Uczniowie kl. II SP wzięli udział w spotkaniu z pisarzem Wojciechem Cesarzem – „Zwierzę to nie zabawka” zorganizowanym w Kasztelanii;
- Uczniowie kl. IV-VI wzięli udział w wielkim teście historycznym wiedzy z dziejów Polski;
- Uczniowie kl. IV-VI wzięli udział w wielkim teście historycznym wiedzy z dziejów Polski
- Uczniowie z kl. I-VI szkoły podstawowej pod kierunkiem pedagoga szkolnego i nauczyciela plastyki wzięli liczny udział w konkursie plastycznym „Jestem dzielny - badam się z uśmiechem”;
- Uczniowie klasy IV-VII i gimnazjaliści z klas drugich uczestniczyli w prelekcji na temat: Zdrowy styl życia - prawidłowe nawyki żywieniowe;
- - W ramach profilaktyki uczniowie kl. III SP uczestniczyli w programie edukacji antytytoniowej „Nie pal przy mnie, proszę”;
- W kl. IV Szkoły Podstawowej został zrealizowany przez pedagoga szkolnego program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, którego celem było zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów;
- Uczniowie kl. III a Szkoły Podstawowej w Kijach pod opieką pedagoga szkolnego i wychowawczyni uczestniczyli w akcji informacyjno-edukacyjnej „Jabłko - Cytryna, czyli

jedziesz nie pal!", promującej profilaktykę antytytoniową oraz zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym;

- Uczniowie klas IV-VI uczestniczyli w spotkaniu ekologicznym zorganizowanym przez Parki;
- W ramach lekcji wychowawczych realizowana była profilaktyka dotycząca bezpieczeństwa w szkole, poza nią, przeciwdziałanie nałogom, agresji i przemocy, formy spędzania czasu;
- W ramach programu wychowawczego uczniowie brali udział w apelach, rajdach, wycieczkach;
- Odbył się także III Gminny Turniej Tańca;
- 100% uczniów SP uczestniczyło w comiesięcznych koncertach Filharmonii Świętokrzyskiej;
- Uczniowie klas I-III SP uczestniczyli w Mikołajkowym Turnieju Sportowym;
- Uczniowie SP i Gimnazjum wzięli udział w korowodzie bajkowym zorganizowanym przez Centrum Bajki w Pacanowie.

Uczniowie mający trudności w nauce uczestniczyli w zajęciach terapii pedagogicznej prowadzonych przez pedagoga szkolnego.

Praca z uczniem posiadającym orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej prowadzona jest przez szkoły głównie w ramach: nauczania indywidualnego w domu ucznia oraz zajęć rewalidacyjnych lub rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych w szkole, jeśli w orzeczeniu nie ma wskazań do rewalidacji indywidualnej. Zajęcia te w ramach godzin przyznanych przez wójta gminy organizuje dyrektor szkoły.

Wszystkie placówki oświatowe współpracują i korzystają z usług Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pińczowie.

4.3. Kultura

W gminie Kije organizowane są różne formy działalności kulturalno-oświatowej przy realizacji których współpracują ze sobą: Urząd Gminy, SIK KASZTELANIA , Zespół Placówek Oświatowych, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne oraz Świetlice Wiejskie.

Działalność kulturalna gminy opiera się w znacznej mierze na promowaniu walorów historycznych regionu, kultywowaniu przetrwałych tradycji, zwyczajów, obyczajów a także ukazywaniu bogactwa lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Opracowany jest corocznie kalendarz stałych imprez kulturalnych i rekreacyjnych, do których należy zaliczyć:

- wybór „Osobowości Roku”,
- „Święto niezapominajki”,
- Piknik Europejski „Tożsamość i Pamięć”,
- „Ziemniak - król polskiego stołu”,
- imprezy okolicznościowe z okazji: „Dnia Babci i Dziadka”, „Dnia Matki”, „Dzień Dziecka”, spotkania świąteczno-opłatkowe,
- cykliczne spotkania w ramach kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”,
- konkursy literackie, plastyczne, fotograficzne,
- kampanie propagujące zdrowy styl życia,
- wycieczki krajoznawcze

Różnorodne formy działalności kulturalnej kierowane do społeczności lokalnej gminy mają na celu upowszechnianie wiedzy o własnym regionie, zarówno jego historii, tradycji, zabytkach jak i o dniu dzisiejszym.

W ramach działania SIK KASZTELANIA w 2017r. realizowało następujące działania: organizowanie spotkań, wystaw, tj.:

- ŚWIĄTKI W KRAJOBRAZIE PONIDZIA - malarstwa Jacka Korpantego,
- pokonkursowa wystawa NA NAJŁADNIEJSZĄ BOMBKĘ BOŻONARODZENIOWĄ oraz ŚWIĄTECZNĄ SERWETKĘ
- Osobowość Roku 2016 Gminy Kije
- Ferie w Kasztelanii, II Bal Karnawałowy w Kasztelanii
- Koncert karnawałowy Olka Grotowskiego – kompozytora i wykonawcy wierszy Andrzeja Waligórskiego oraz tekstów Artura Andrusa.
- Wieczór z Mistrzem w Kasztelanii - cykliczna impreza w której tym razem „mistrzem” był Mirosław Lubarski – podróżnik, fotografik, biznesmen. Spotkanie prowadziła red. Radia Kielce Magdalena Sitek.
- Konferencja na zamku w Kijach - Dotychczasowy stan przygotowań do budowy Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Umianowicach był tematem konferencji z udziałem marszałka województwa Adama Jarubasa i członka zarządu Piotra Żołądka, która odbyła się 27.02. 2017r. na zamku w Kijach. Podczas spotkania przedstawiono koncepcję architektoniczną oraz założenia programowe ośrodka.
- Lekcja fotografii w Kasztelanii w Kijach - Wystawa fotografii Mirosława Lubarskiego w Kasztelanii

- Uroczyste obchody niedzieli palmowej w Kijach
  - Uroczystości ku czci księdza Bolesława Stradowskiego
  - Uroczystości 3 maja w Kijach
  - Piknik Konstytucyjny w Kasztelanii
  - I ZIELONY BIEG WOLNOŚCI - UMIANOWICE 2017
  - Dzień dziecka w Kasztelanii
  - ŚWIĘTO JANKI w Kasztelanii
  - Kreatywne wakacje w Kasztelanii
  - WAKACYJNY TURNIEJ PIŁKI PLAŻOWEJ
  - Przedstawienie dla dzieci "Pan Twardowski"
  - "Ciżbą śpiwanie"
  - Rajd Kliszowski „Tożsamość i Pamięć” & „Kliszowskie powidoki” - obchody 315 rocznicy wielkiej bitwy narodów z 1702 roku znanej jako „Bitwa pod Kliszowem”.
  - Teatr im. Wandy Siemaszkowej z Rzeszowa w Kasztelanii
  - Komnata Polityczna
  - Zbiórka na renowację zabytkowych nagrobków na „Starym cmentarzu- Parku Pamięci w Kijach”
  - Obchody 11 listopada 2017 w Kijach
  - „Listopadowe Śpiewogranie w Kasztelanii”
  - Konkurs na BOŻONARODZENIOWĄ KARTKĘ ŚWIĄTECZNĄ
  - Spotkanie z górnikiem w Kasztelanii
  - Organizacja uroczystości podpisania Pre-Umowy na realizację projektu pn. „ Stacja Hajdaszek – Kolejowy Skansen” - na unijne dofinansowanie remontu zabytkowej stacji kolejki wąskotorowej. Zgodnie z zapisem umowy, stacja ma pełnić funkcję skansenu kolejowego oraz być uzupełnieniem dla planowanego Ośrodka Edukacji Ekologicznej „Delta Nidy” w Umianowicach. Realizatorem obu inwestycji z ramienia Świętokrzyskiego Urzędu Marszałkowskiego będzie Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach.
  - „**SPOTKANIE ŚWIĄTECZNE**” - uroczystość zorganizowana w hali sportowej ZPO w Kijach dla mieszkańców regionu połączona z występem Teatru Kasztelańskiego.
- Oprócz w/w wydarzeń w 2017 roku kontynuowaliśmy zajęcia z nauki gry na instrumentach dętych drewnianych, dętych blaszanych, perkusyjnych oraz gry na fortepianie.

Kasztelańska Orkiestra Koncertowa działająca przy SIK Kasztelania swoimi występami uświetniała wszystkie gminne uroczystości. Systematycznie odbywały się próby zespołów śpiewaczych oraz zajęcia teatralne.

W ramach działania SIK KASZTELANIA w 2018r. realizowało następujące działania:

- Świąteczne spotkanie dla mieszkańców regionu pn. Trzej królowie / + 1 / w Kasztelanii połączone z wręczeniem przez władze gminy nagród w konkursie na BOŻONARODZENIOWĄ KARTKĘ ŚWIĄTECZNĄ.
- Organizacja Gali OSOBOWOŚĆ ROKU 2017 GMINY KIJE
- Organizacja III BALU KARNAWAŁOWEGO DLA DZIECI W KASZTELANII
- Konkurs na kartkę wielkanocną dla mieszkańców gminy Kije
- 100 LAT ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI – ŚWIĘTO W HAJDASZKU prezentacja widowiska plenerowego „Pożegnanie Komendanta” wg. scenariusza i w reżyserii Arkadiusza Szostaka
- Uroczystości związane z obchodami święta 3 Maja w Kijach
- Pomoc w organizacji konkursu ekologicznego "Zrób coś ładnego prawie z niczego"
- Dzień Matki we Włoszczowicach
- Dzień Dziecka w Kasztelanii
- Pomoc w organizacji Turnieju Łuczniczego w Kijach
- II Zielony Bieg Wolności w biało – czerwonych barwach – Umianowice 2018
- Spotkanie z Mistrzem - Siostrą Małgorzatą Chmielewską
- Organizacja czasu wolnego podczas wakacji dla dzieci z terenu gminy Kije – KREATYWNE WAKACJE 2018
- teatrzyk edukacyjny "WILK I ZAJĄC" w Kasztelanii
- wakacyjne zajęcia plastyczne dla dzieci
- II Wakacyjny Turniej Plażowej Piłki Siatkowej
- wycieczka dla uczestników zajęć organizowanych przez SIK Kasztelania
- warsztaty muzyczne
- Organizacja wycieczki dla najmłodszych uczestników zajęć artystycznych w Kasztelanii
- Organizacja Dożynek gminnych 2018
- Organizacja V Konkursowego Przeglądu Pieśni Ludowej „Ciżbą śpiewanie”
- Organizacja Międzynarodowych warsztatów na Kasztelanii w ramach projektu "Volunteering for HealthyLifestyle"
- Organizacja XVI rajdu pieszego „Tożsamość i Pamięć” – Kliszów 2018

- Organizacja spotkania z Romualdem Sadowskim.

Samorządowa Instytucja Kultury KASZTELANIA realizuje swoje zadania od 2013 roku.

4.4 Świetlice wiejskie

Od 01.01.2015 do 31.12.2015 roku w ramach projektu pod nazwą „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Gminy Kije” realizowano w ramach działania 8.3 „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu- elnclusion” osi priorytetowej 8. „Społeczeństwo informacyjne-zwiększenie innowacyjności gospodarki Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na terenie Gminy Kije zostało utworzonych 17 nowych świetlic, od 2016 roku działało 10 świetlic – w tym 7 po skończonym projekcie. Powstały w budynkach użyteczności publicznej i budynkach szkolnych. Swą działalność prowadziły w godzinach popołudniowych przez 5 dni w tygodniu. W sali komputerowej korzystano z Internetu i nauki obsługi prostych programów edukacyjnych, gier komputerowych, dzieci i młodzież miały możliwość zabawy w gry planszowe, edukacyjne, puzzle, układanie klocków, a także malowanie, wycinanie, lepienie z plasteliny oraz czytanie książek. Były wykonywane ozdoby świąteczne, okolicznościowe kartki na Dzień Babci i Dziadka, itp., imprezy okolicznościowej. Dzień Dziecka, Mikołajki, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki , itp.

Część jednostek publicznych objęta projektem w ramach działań nie posiadała dostępu do Internetu. Stworzono stanowiska z dostępem do Internetu oraz umieszczono sprzęt komputerowy w jednostkach publicznych co umożliwiło nieodpłatne korzystanie ze sprzętu komputerowego i Internetu w pobliżu miejsca zamieszkania w celach edukacyjnych, informacyjnych oraz umożliwią poszukiwanie pracy (np. praca on-line).

W 2015 roku utworzono świetlice- punkty dostępu do Internetu, jako ośrodki walki z wykluczeniem cyfrowym na terenie Gminy Kije w następujących punktach:

1. Szkoła Filialna we Włoszczowicach
2. Szkoła Filialna w Gartatowicach
3. Świetlica wiejska w Górkach
4. Kasztelania w Kijach
5. Świetlica wiejska w Umianowicach
6. Świetlica wiejska w Wierzbicy
7. Świetlica wiejska w Kliszowie
8. Świetlica wiejska w Rębowie
9. Świetlica wiejska w Samostrzałowie

10. Świetlica wiejska w Gołuchowie
11. Biblioteka w Czechowie
12. Biblioteka w Stawianach
13. Biblioteka w Kijach
14. Świetlica Wiejska w Woli Żydowskiej
15. Szkoła w Kijach
16. Świetlica we Włoszczowicach
17. Świetlica w Gartatowicach
18. Biblioteka w Umianowicach

4.5. Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z kluczowych działań wpływających na jakość życia mieszkańców gminy jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Zadania realizowane przez Policję służą zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ponadto realizowane są również następujące działania: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz ich mienia, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń, współdziałanie w tym zakresie z organizacjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców gminy Kije czuwa Komenda Powiatowa Policji w Pińczowie. Dzielnicowy KPP Pińczów realizuje ustawowe zadania w zakresie stworzenia bezpiecznego otoczenia mieszkańcom lokalnej społeczności. Współpracuje z jednostkami zajmującymi się działaniami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizuje działania w ramach procedury Niebieska Karta itp.

Tabela 20. Liczba interwencji KPP Pińczów, w których została rozpoczęta procedura NK dotycząca sytuacji konfliktowych lub /i przemocy w rodzinie w latach 2016-2018

Liczba „Niebieskich Kart-A”, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Kijach		2016 rok	2017 rok	2018 rok
W tym wypełnione przez:	Pomoc społeczną	2	0	0
	Policję	23	22	26
	Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
	Oświatę	0	0	0

	Ochronę Zdrowia	0	0	0
Razem		25	22	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań CAS za lata 2016-2018

4.6. Ochrona Zdrowia

Na terenie gminy Kije podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami sprawuje Ośrodek Zdrowia w Kijach. Ogólnym celem podstawowej opieki zdrowotnej jest zachowanie i poprawa stanu zdrowia jednostki i rodziny, połączonych wspólnym miejscem zamieszkania. Reforma służby zdrowia dała pacjentom możliwość wyboru lekarza i przychodni w której będą się leczyć w ramach opieki zdrowotnej, dlatego też nie wszyscy mieszkańcy gminy korzystają z opieki zdrowotnej ośrodka na terenie gminy.

Podstawowa opieka zdrowotna obejmuje świadczenia diagnostyczne, leczenie, pielęgnacyjne i rehabilitacyjne wchodzące w zakres medycyny rodzinnej, medycyny ogólnej oraz działania prewencyjne wynikające z zagrożeń i potrzeb zdrowotnych wynikające z ogółu społeczności lub poszczególnych jego mieszkańców.

Celem działania Ośrodka jest udzielenie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz realizowanie zadań z zakresu promocji zdrowia. Ośrodek udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych oraz domowych w miejscu zamieszkania lub pobytu potrzebujących tych świadczeń. Świadczenia zdrowotne udzielane przez Ośrodek obejmują działania związane w szczególności z: badaniem i poradą lekarską w zakresie kompetencji lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarstwem środowiskowo-rodzinnym i szkolno-wychowawczym, szczepieniami ochronnymi oraz innymi działaniami profilaktycznymi. Świadczone są na rzecz pacjenta: EKG, punkt pobrań, szczepienia ochronne, itp., istnieje możliwość skorzystania z badań profilaktycznych realizowanych przez jednostki zewnętrzne, tj. badanie wzroku, słuchu, cytologia i mammografia i Inn.

Pacjenci z terenu gminy korzystają z usług specjalistycznych w poradniach w Pińczowie i w Kielcach.

IV. Dominujące problemy społeczne

1. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych

powodów. Pod pojęciem bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nie prowadzącą działalności gospodarczej i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy). Bezrobotnym w rozumieniu przepisów Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest osoba, która:

- ukończyła 18 rok życia (pełnoletnia),
- nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn,
- aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia lub nie jest skierowana na szkolenie przez PUP,
- jest zameldowana lub pozostaje w naszym kraju legalnie lub jej pobyt może zostać zalegalizowany (azyl polityczny, karta stałego lub czasowego pobytu, obywatele UE).

Bezrobocie jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne, jest problemem, który występuje na terenie całego kraju.

Podstawowym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo (to jest zdolnych w prawnie określonych warunkach do podjęcia pracy). Ta ostatnia grupa obejmuje wszystkich zdolnych do pracy w wieku od 15 do 65 (kobiety do 60) roku życia - to znaczy także bezrobotnych.

Utrata pracy - przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi jego konsekwencjami. Bezrobocie burzy klimat życia rodzinnego, wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji, na realizację określonych zamierzeń, zadań i planów życiowych.

Ze względu na formę występowania bezrobocia wyróżniamy następująco :

- bezrobocie krótkookresowe - do 3 miesięcy bez zatrudnienia .
- bezrobocie średniookresowe - od 3 do 12 miesięcy bez zatrudnienia .
- bezrobocie długookresowe - dotyczy osób, które pozostają bez pracy od 6 do 12 miesięcy.

Może przekształcić się w bezrobocie długotrwałe, gdyż iż dłuższa przerwa w pracy, tym maleją szanse na ponowne jej uzyskanie. Rosnące wymagania pracodawców, zmiany technik i organizacji pracy, konieczność uzupełniania kwalifikacji lub w ogóle zmiany zawodu nie sprzyjają skracaniu okresu pozostawania bez pracy. Dłuższe pozostawanie bez pracy powoduje, że ewentualni kandydaci stają się, ze względu na dezaktualizację swoich wiadomości i doświadczeń, mało interesujący dla pracodawców.

Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne takie jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków pieniężnych nielegalnymi

sposobami, np. kradzież itp. Skutkami bezrobocia dla większości ludzi bezrobotnych są: pogorszenie standardu życia, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym. Towarzyszy temu dyskomfort psychiczny, polegający często na poczuciu bezsilności. Następnym trudności finansowych jest pozbawienie możliwości nabywania dóbr, które są symbolem statusu, co prowadzi samooceny. Bezrobocie ma negatywne skutki dla społeczeństwa. Są nimi: duże koszty świadczeń socjalnych, niewykorzystane zdolności do pracy bezrobotnych, poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych i zwiększenie się zjawisk niepożądanych (np. alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa, kradzieże, rozwody itp.).

Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Kije w latach 2016-2018

	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Bezrobotni ogółem	154	128	141
Bezrobotni długotrwale ogółem	81	81	86
Bezrobotni z prawem do zasiłku	16	9	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Pińczowie za lata 2016-2018

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Pińczowie z terenu gminy Kije w 2018 roku zwiększa się w porównaniu do 2017 roku- 128 osób bezrobotnych, w grudniu 2018r. wynosiła 141 osób co stanowi 3,15 % wszystkich mieszkańców gminy Kije, wzrasta liczba bezrobotnych długotrwale w 2018r.- 86 osób

Struktura bezrobocia przedstawia się następująco:

- w 2016r. - 18 bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku (10,39 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych), dla porównania w 2017r. -jedynie 9 osób było uprawnionych do otrzymywania świadczenia-zasiłku dla osób bezrobotnych (7,03 % ogółu osób bezrobotnych), natomiast w 2018 r. – wzrosła liczba osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych do 12 osób (8,51 % ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Pińczowie z terenu Gminy Kije. W roku 2018 odnotowano 86 bezrobotnych kobiet z terenu Gminy Kije zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pińczowie (60,99% ogółu zarejestrowanych). Natomiast w ewidencji osób bezrobotnych 53 osoby- stanowią osoby bezrobotne w wieku mobilnym 18-44 lat stanowi 37,58 % ogółu bezrobotnych z terenu gminy, co stanowi 1/3 ogółu zarejestrowanych. Wskazuje to na fakt, że jest bardzo duży

odsetek osób bezrobotnych powyżej 45 roku życia, pozostających bez pracy, którzy mogą być osobami mało atrakcyjnymi na rynku pracy.

Wpływ na wysokość bezrobocia ma z pewnością wykształcenie, widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej, ekonomicznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną.

Bezrobocie ukryte

Ważnym zagadnieniem jest zjawisko tzw. „szarej strefy”. W Polsce udział zatrudnienia nierejestrowanego osób stanowi dość duży odsetek. Praca nierejestrowana posiada pewne specyficzne (charakterystyczne cechy):

- jest to praca najemna, wykonywana bez nawiązania stosunku pracy, czyli bez umowy o pracę, umowy-zlecenia, umowy o dzieło lub jakiegokolwiek innej pisemnej umowy pomiędzy pracodawcą i pracownikiem bez względu na sektor własności; praca nie może być również wykonywana na podstawie powołania, mianowania lub wyboru. Z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej pracownik nie uzyskuje ubezpieczenia społecznego, a więc uprawnień do korzystania ze świadczeń społecznych; okres wykonywania tej pracy nie jest także zaliczany przez ZUS jako okres składkowy, a pracodawca nie odprowadza na konto ZUS-u i Funduszu Pracy odpowiednich sum z tytułu wypłacanego wynagrodzenia; od dochodów z pracy nierejestrowanej nie płacone są podatki osobiste,
- jest to również praca na własny rachunek, jeżeli z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie są płacone podatki, składki na ubezpieczenia społeczne, nie są realizowane inne zobowiązania finansowe wobec państwa.

Praca w „szarej strefie” ma z natury charakter „doraźny, czasowy, incydentalny” choć niejednokrotnie czas jej wykonywania ulega znacznemu wydłużeniu. Co ważne przynosi ona pewien dochód osobom pracującym i aktywizuje co najmniej czasowo ludzi bezrobotnych, zdolnych do pracy i umożliwia uzyskanie dodatkowych dochodów osób już zatrudnionych (w sferze pracy nierejestrowanej).

2. Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś jeden z najpoważniejszych problemów.

Praca GOPS z rodzinami, w których występuje problem alkoholowy jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Bardzo często osoby uzależnione nie przyznają się do swojego problemu, twierdząc, że on nie istnieje, że „piją tyle co wszyscy”. Często żony, matki bądź partnerki osób uzależnionych – mężczyzn zatajają problem nadużywania alkoholu przez członka swojej rodziny ze względu na wstyd przed najbliższymi sąsiadami, społecznością lokalną.

W 2018 roku wśród świadczeniobiorców Ośrodka Pomocy Społecznej jedynie 6 rodzin tj. 16 osób w tych rodzinach dotkniętych było problemem alkoholowym. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, ponieważ wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia go sobie, a wielu problem ten ukrywa. Pracownicy socjalni GOPS Kije w miarę potrzeby kierują wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kijach celem podjęcia stosownych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, skierowanie na leczenie odwykowe.

Realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Pełnomocnik powołany przez Wójta Gminy, zajmuje się koordynowaniem powyższego programu.

Rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy Kije zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny w Kijach ds. uzależnień i przemocy w rodzinie. Przy punkcie działa grupa AA licząca kilkanaście osób i funkcjonuje „telefon zaufania”.

W Punkcie Konsultacyjnym udzielono poradnictwa psychologicznego osobom współzależnym i uzależnionym od alkoholu oraz narkotyków. Najwięcej porad udziela się członkom rodzin z problemem alkoholowym. Często rodziny proszą o informacje dotyczące choroby alkoholowej i możliwości jej leczenia, motywowania osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia odwykowego

Poza tym motywuje się do leczenia pacjentów zgłaszających się do Punktu zarówno pierwszorazowych jak i tych, którzy złamali abstynencję i mieli trudności w dalszym utrzymaniu trzeźwości, bądź po zakończeniu leczenia stacjonarnego uzależnienia od alkoholu zgłasza się do PK na rozmowy podtrzymujące motywację do nie picia i monitorowanie procesu zdrowienia.

W Punkcie Konsultacyjnym w 2018 roku z porad skorzystało 9 osób, udzielono 22 konsultacje. Osoby korzystające to mieszkańcy Gminy Kije. Dwie osoby zgłosiły się po poradę skierowane przez GKRPA w Kijach i dwie skierowane przez GOPS

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kijach realizuje zadania nałożone przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizując Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Do GKRPA w Kijach w 2018 roku wpłynęło 11 wniosków, które dotyczyły skierowania na badanie przez biegłych w zakresie wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczenia odwykowego. W wyniku podjętych rozmów profilaktycznych:

- przeprowadzono rozmowy edukacyjno-motywujące z 7 osobami w tym:
- 2 osoby zobowiązały się do podjęcia dobrowolnego leczenia w zakładach leczenia odwykowego;
- 7 osób skierowano na badanie przez lekarza biegłego w celu uzyskania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 2 osoby to osoby współuzależnione, którym GRRPA udzieliła informacji , gdzie szukać pomocy psychologicznej i prawnej;
- wobec 3 osób jest prowadzona procedura „Niebieska Karta”;
- Skierowano 5 wnioski do Sądu Rejonowego w Pińczowie o ustalenie faktycznego stanu odnośnie uzależnienia o alkoholu i poddania obowiązkowi leczenia w zakładzie leczenia odwykowego. We wszystkich szkołach na terenie Gminy Kije realizowane były programy profilaktyczne, w których uczestniczyli uczniowie, organizowano i finansowano spektakle teatralne-widowiskowe, zawody sportowe promujący zdrowy i trzeźwy styl życia bez alkoholu i innych używek w tym również papierosów, narkotyków, dopalaczy, innych środków odurzających.

W wyniku nadużywania alkoholu wzrasta przestępczość oraz agresja potęgująca zjawiska przemocy w rodzinach. W 2018 r. Policja złożyła do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Kijach 26 Niebieskich Kart w 18 rodzinach, gdzie wystąpiła przemoc. Stwierdza się bardzo często przypadki ukrywania problemu alkoholowego i związanej z tym przemocy.

3. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Dotychczasowe doświadczenia w pracy na rzecz osób niepełnosprawnych

przybliżyły problematykę tych osób, ich możliwości, oczekiwania i potrzeby. Dużym problemem dla osób niepełnosprawnych są bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko bardzo często utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu.

Osoby niepełnosprawne to osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisję przy ZUS, KRUS jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi.

W ustawie o pomocy społecznej nie zdefiniowano niepełnosprawności. Art.6 ust.1 ustawy o pomocy społecznej mówi, że „całkowita niezdolność do pracy –oznacza całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do I lub II grupy inwalidów lub legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych”. Ustawa o pomocy społecznej nie definiuje również pojęcia długotrwałej lub ciężkiej choroby, a jedynie wymienia ją jako jeden z powodów udzielania pomocy osobom i rodzinom (art.7).

Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami, wśród których możemy wyróżnić:

- bariery architektoniczne, które uniemożliwiają prawidłowe funkcjonowanie w życiu codziennym,
- ograniczenia natury finansowej, które wiążą się z brakiem środków finansowych na zakup odpowiedniego sprzętu, który pozwoliłby na większą niezależność od innych osób,
- brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych co utrudnia udział w życiu społecznym i wskazuje na marginalizację i pozostawanie w domu,
- ograniczenia natury psychologicznej, które wiążą się z brakiem właściwej oceny i akceptacji osób niepełnosprawnych wśród społeczeństwa jak i trudności z zaakceptowaniem własnej pozycji przez samych niepełnosprawnych.

Za choroby długotrwałe uznaje się choroby przewlekłe, nieuleczalne, wrodzone. Można więc do nich zaliczyć wszystkie choroby przewlekłe, długotrwałe ,wymagające w sposób stały lub przez długi czas leczenia. Do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta i jego uzależnienie od opiekuna, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślne rokowanie,

a także następstwa psychospołeczne. Osoby chorujące przewlekle wymagają opieki długoterminowej – lekarskiej, pielęgniarskiej i/lub rehabilitacji

Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba już teraz stanowią jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. Oba zjawiska są ze sobą powiązane – długotrwała choroba może w konsekwencji doprowadzić do niepełnosprawności.

Choroba i niepełnosprawność prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej w sytuacji bytowej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacji, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powodują, że osoby te często są klientami pomocy społecznej. W Gminie Kije w 2017r. z powodu niepełnosprawności z różnych rodzaju świadczeń pomocy społecznej skorzystało 70 rodzin - 149 osób w tych rodzinach, z powodu długotrwałej choroby – 78 rodzin, 205 osób w tych rodzinach, natomiast w 2018r. z powodu niepełnosprawności 70 rodzin, co daje 146 osób w rodzinach, z długotrwała choroba była przyczyną udzielonej pomocy dla 70 rodzin- 173 osoby w tych rodzinach.

Istotną rolą służb społecznych jest udzielenie takiego wsparcia osobom i rodzinom środowisk osób niepełnosprawnych, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę na zaspokojenie potrzeb życiowych, aktywność społeczną, pełnienie właściwych ról społecznych i poprawi jakość życia.

4. Trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego.

Niewielką grupę klientów pomocy społecznej stanowią też osoby zwolnione z zakładów karnych. Pomoc tym osobom kształtowała się następująco:

Tabela 22. Osoby korzystające z pomocy GOPS w Kijach z powodu trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016-2018

	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Ilość osób/rodzin, którym przyznano pomoc po opuszczeniu zakładu karnego	1	2	2
Liczba osób w tych rodzinach	4	3	2

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2016-2018

Wśród najczęściej spotykanych problemów w przystosowaniu się osób opuszczających zakłady karne możemy wyróżnić:

- problemy ze znalezieniem pracy,
- problemy adaptacyjne, które wiążą się z trudnościami integracyjnymi w rodzinie jak i lokalnej społeczności.

Spółeczeństwo jest wysoce zaniepokojone falą wzrastającej przestępczości. Mając na celu pomoc tej grupie klientów podejmowane są skoordynowane działania z wieloma instytucjami.

V. Wyniki analizy SWOT

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
<p>- zwiększanie współpracy pomiędzy jednostkami samorządowymi-innymi gminami, w tym zagranicznymi zarówno z Unii Europejskiej, jak też spoza Unii, Powiatem Kieleckim oraz Województwem Świętokrzyskim,</p> <p>-udział w projektach informatycznych w nowym okresie programowania mających na celu cyfryzację, Urzędów i instytucji podległych,</p> <p>- wzrost uprzemysłowienia gminy po dokonaniu inwestycji infrastrukturalnych (sieci gazowe, światłowodowe itp.),</p> <p>-korzystne warunki dla rozwoju energetyki pochodzącej z odnawialnych źródeł energii np. farm fotowoltaicznych,</p> <p>-prowadzenie wielokierunkowej instytucji Kasztelania rozwijającej i zaspakajającej potrzeby mieszkańców w zakresie kultury</p> <p>- zelektryfikowana linia kolejowa LHS Hrubieszów -Sławków , zajmująca się transportem węgla, rudy żelaza i siarki. Obecnie służy do przewozu rud żelaza i gazu płynnego, w Woli Żydowskiej znajduje się terminal przeładunkowy tegoż surowca.</p> <p>- gmina posiada dobrze rozbudowaną sieć wodociągową , rozwija się sieć kanalizacyjna, wykonana jest dokumentacja</p>	<p>- spadek liczby mieszkańców w wybranych miejscowościach</p> <p>- wysoki poziom bezrobocia na terenie Gminy,</p> <p>- brak nowych miejsc pracy,</p> <p>- na terenie gminy brak dużych zakładów przemysłowych ,</p> <p>- wzrastająca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym jako oznaka „starzenia się, społeczeństwa,</p> <p>- niska liczba urodzeń,</p> <p>- migracje osób młodych (wieku produkcyjnym),</p> <p>- gmina mała terytorialnie,</p> <p>- miejscowości gminy są bardzo rozproszone ze słabo rozwiniętą komunikacją PKS, BUS,</p> <p>- niezadowalający stan dróg,</p> <p>- konieczność rozbudowy i budowy chodników dla zwiększenia bezpieczeństwa pieszych,</p>

<p>budowlana na budowę sieci kanalizacyjnej dla pozostałych miejscowości,</p> <ul style="list-style-type: none"> - gmina posiada własną oczyszczalnię ścieków, -korzystne walory turystyczno-krajobrazowe i występujące obszary krajobrazu chronionego, - mały stopień skażenia środowiska, -korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa, oraz turystyki i agroturystyki, - dostęp mieszkańców do obiektów rekreacyjnych i sportowych, -liczne i różnorodne zasoby dziedzictwa kulturowego oraz miejsc i tradycji historycznych, -liczne szlaki turystyczne, (kolejka wąskotorowa w miejscowości Umianowice) – dostępne place zabaw dla dzieci na terenie całej Gminy, - obiekt hali sportowej spełniającej wymogi standardu europejskiego, wykorzystane w celu organizowania imprez sportowych, rozgrywek oraz imprez lokalnych, - dobra jakość infrastruktury placówek oświatowych, -zabezpieczenie przedszkolne dla większości dzieci, - atrakcyjność terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy, 	
--	--

SZANSE GMINY	ZAGROŻENIA GMINY
- rozbudowa infrastrukturalna,	- spadająca aktywność zawodowa części społeczeństwa,

<ul style="list-style-type: none"> -wzrost liczby inwestycji terytorialnych oraz partnerskich, -wzrost udziału mieszkańców w promowaniu Gminy np. poprzez udział w imprezach gminnych, -wzrost udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań z dziedziny kultury, - atrakcyjność terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy, - rosnący poziom wykształcenia młodzieży, społeczności, - świetlice umożliwiają organizację zajęć poza szkolnych, rozwój zainteresowań, aktywne spędzanie czasu wolnego, - rozwój branży turystyczno-wypoczynkowej z istotną rolą agroturystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> - na terenie gminy brak dużych zakładów przemysłowych , - negatywny wpływ mediów na dzieci i młodzież, - starzenie się społeczeństwa gminy, - mały przyrost naturalny, - znaczne zwiększenie się migracji osób młodych i dobrze wykształconych w poszukiwaniu pracy w tym za granicą, Utrzymujące się bezrobocie zwłaszcza „ukryte” na terenach wiejskich, - pogarszające się warunki bytowe ludności, - nadużywanie alkoholu stanowi jeden z ważniejszych problemów ,
---	---

VI. Wizja Gminy Kije w zakresie polityki społecznej

Wizja wskazuje naczelny cel polityki społecznej Gminy Kije, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych.

Wizja powinna w pełni oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności, wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy.

Wizja, to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz innymi reprezentacjami.

W wyniku prac warsztatowych w Gminie Kije przyjęto następującą wizję polityki społecznej:

- rozwój i działalność stowarzyszeń na terenie gminy,
- rozszerzenie klubów sportowych, stworzenie ośrodka rekreacyjno-sportowego, np. basen, korty,
- małe szkoły i przedszkola,
- rozwój gastronomii,
- wzrost gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych,
- spadek bezrobocia,
- lepsza komunikacja lokalna,
- zwiększenie liczby mieszkańców gminy.

VII . CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE, PROPOZYCJE PROGRAMÓW I ICH REALIZACJA

Rolą Podzespołu Koordynacyjnego było wspieranie procesu budowy strategii poprzez stosowanie odpowiednich narzędzi i technik pracy indywidualnej i grupowej, proponowanie nowych rozwiązań oraz opracowanie końcowych zapisów w planach operacyjnych.

Niniejsza strategia posiada strukturę, która ułatwia jej wdrażanie oraz cykliczną aktualizację. Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kije, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii, a także po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów głównych strategii.

1. Cele główne strategii.

Cele główne określono dla pięciu obszarów :

1. Poprawa jakości życia kulturalnego na wsiach.

2. Bezrobocie, działania wpływające na zmniejszenie bezrobocia na terenie Gminy Kije.
3. Rozwiązywanie problemów alkoholowych.
4. Zagospodarowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.
5. Profesjonalna pomoc społeczna, która szczególnie skierowana będzie do osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, wypracowano następujące cele :

1. dla obszaru „ **Poprawa jakości życia kulturalnego na wsiach** ”

Świadome i aktywne społeczeństwo podstawowym warunkiem rozwoju i integracji społeczności lokalnej.

2. dla obszaru „ **Bezrobocie, działania wpływające na zmniejszenie bezrobocia na terenie Gminy Kije**”

Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy, wspieranie osób do aktywnej obecności na rynku pracy.

3. dla obszaru „ **Rozwiązywanie problemów alkoholowych**”

Zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

4. dla obszaru „ **Zagospodarowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży**”

Atrakcyjne zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży

5. dla obszaru „Profesjonalna pomoc społeczna ‘

Profesjonalna pomoc społeczna, która wspiera jakość życia lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych.

Realizacja poszczególnych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne zostaną przedstawione w kolejnych rozdziałach.

2. Cele szczegółowe i ich realizacja

1. Poprawa jakości życia kulturalnego na wsiach.

Cel główny

„Świadome i aktywne społeczeństwo podstawowym warunkiem rozwoju i integracji społeczności lokalnej.”

Cele szczegółowe

- prowadzenie świetlic wiejskich z fachową obsadą, która zapewni atrakcyjność oraz różnorodność zajęć,
- organizowanie imprez lokalnych z udziałem społeczności lokalnej, festynów rodzinnych,
- aktywna działalność Samorządowej Instytucji Kultury KASZTELANIA w Kijach
- zwiększenie atrakcyjności spędzania czasu wolnego .

PROBLEM

Aktywność społeczna w gminie uległa poprawie, ale nadal istnieje potrzeba skoordynowania działań ze strony władz samorządu na rzecz wspierania lokalnych inicjatyw kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

PROGRAMY I ZADANIA

- Rozszerzanie oferty integracyjnej spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej poprzez organizowanie spotkań kulturalnych m.in.: Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, jasełka dla osób starszych i samotnych.
- Promowanie czytelnictwa „Cała polska czyta dzieciom” z udziałem rodziców, dziadków oraz społeczności lokalnej,
- Aktywna działalność świetlic na wsiach w celu zagospodarowania dzieciom i młodzieży czasu wolnego,
- Współpraca samorządu z organizacjami społecznymi oraz społecznością lokalną.
- Promowanie gminy i miejscowości poprzez spotkania, festyny rodzinne, imprezy kulturalne z zastosowaniem nabytych umiejętności,
- Prowadzenie warsztatów edukacyjnych wielopokoleniowych z zakresu rękodzieła ludowego, wokarno – muzycznego, kulinarnego,
- Utworzenie kalendarza imprez lokalnych,
- aktywna działalność Samorządowej Instytucji Kultury KASZTELANIA w Kijach

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KIJE

CEL: Świadome i aktywne społeczeństwo podstawowym warunkiem rozwoju i integracji społeczności lokalnej.

Lp.	Programy / zadania	Harmonogram Realizacji	Nakłady	Wskaźniki osiągnięcia celu / minimum realizacyjne	Źródła danych
1.	Aktywna działalność świetlic wiejskich	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba wielofunkcyjnych świetlic nowych i zmodernizowanych służących dzieciom, młodzieży, kołom gospodyń wiejskich, stowarzyszeniom	Urząd Gminy
2.	Współpraca samorządu z organizacjami społecznymi, społecznością lokalną	2019-2029	Bezinwestycyjne	Roczne plany współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi; Liczba wspólnych inicjatyw gminno-społecznych;	Urząd Gminy
3.	Przygotowanie ofert rodzinnych oraz pikników	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba rodzinnych pikników	Urząd Gminy
4.	Utworzenie kalendarza imprez lokalnych	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba imprez lokalnych(w tym nowych); Istnienie kalendarza	Urząd Gminy

5.	aktywna działalność Samorządowej Instytucji Kultury KASZTELANIA w Kijach	2019-2029	Budżet gminy, Budżet państwa, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Funkcjonująca w Gminie Samorządowej Instytucji Kultury KASZTELANIA	Urząd Gminy
----	--	-----------	--	--	-------------

2. ZMNIEJSZENIE BEZROBOCIA

CEL GŁÓWNY

Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy , wspieranie osób do aktywnej obecności na rynku pracy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- aktywizacja zawodowa ,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osób bezrobotnych ,
- organizowanie prac społecznie użytecznych realizowanych przez osoby, które korzystają z pomocy społecznej,
- zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych przez osoby długotrwale bezrobotne, w tym przez klientów Ośrodka Pomocy Społecznej,
- organizowanie kursów dla osób bezrobotnych.

PROBLEM

Bezrobocie spowodowane jest niskim poziomem wykształcenia, bezradnością w rozwiązywaniu własnych problemów, a także brakiem motywacji do działania oraz do zdobywania nowych kwalifikacji i lepszego wykształcenia.

PROGRAMY I ZADANIA

1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Pińczowie.
2. Opracowanie i wdrażanie programu aktywizacji zawodowej i pokonywania bezradności społecznej.
3. Opracowanie i wdrażanie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości oraz wychodzenia z kryzysu.
4. Tworzenie nowych gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych.
5. Pobudzanie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, rozwój małej gastronomii.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KIJE

Lp	Programy / zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Wskaźniki osiągnięcia celu / minimum realizacyjne	Źródła danych
1.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Pińczowie	2019-2029	Bezinwestycyjne	Zidentyfikowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy osób do bezpośrednich kontaktów; Liczba zorganizowanych kursów dla bezrobotnych; Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Doskonalenia Zawodowego
2.	Organizowanie kursów, szkoleń dla osób bezrobotnych	2019-2029	Budżet państwa, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba zorganizowanych kursów i szkoleń dla bezrobotnych; Poprawa sytuacji na rynku osób bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Zakład Doskonalenia Zawodowego
3.	Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej.	2019-2029	Bezinwestycyjne	Istniejący i wdrażany program; Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej osób korzystających z programu.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5.	Tworzenie nowych gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych	2019-2029	Budżet państwa, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane	Liczba nowych gospodarstw agroturystycznych(rok bazowy 2019r.);	Urząd Gminy

			z innych źródeł	Liczba nowych gospodarstw ekologicznych(rok bazowy 2019r.); Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej osób biorących udział w programie	
6.	Opracowanie i wdrożenie programu dotyczącego rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców gminy oraz rozwój małej gastronomii.	2019-2029	Budżet gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba nowopowstałych firm na terenie Gminy; Liczba nowopowstałych punktów lub innych inicjatyw gastronomicznych: Poprawa Kondycji fizycznej i psychicznej osób biorących udział w programie	Urząd Gminy

3. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych

CELE SZCZEGÓŁOWE

- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniu,
- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna ,
- racjonalna i efektywna problematyka ,

- promocja zdrowego trybu życia .

PROBLEM

Brak wyspecjalizowanych struktur (zespołów) do poszczególnych typów problemów, społeczne przyzwolenie na zjawiska patologiczne (spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie), słabo zorganizowane i zmotywowane grupy samopomocy, słaba integracja środowisk lokalnych.

PROGRAMY I ZADANIA

1. Planowanie i organizowanie działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
2. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu.
3. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współ uzależnionych.
4. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi.
5. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.
6. Rodzinne pikniki promujące zdrowy tryb życia .

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KIJE

Lp.	Programy / zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Wskaźniki osiągnięcia celu/ minimum realizacyjne	Źródła danych
1.	Planowanie i organizowanie działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych	2019-2029	Urząd Gminy	Liczba inicjatyw związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych; Wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość	Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2.	Integracja społeczna osób uzależnionych	2019-2029	Bezinwestycyjne	Liczba spotkań lub innych inicjatyw dla osób uzależnionych z terenu Gminy; Pełna realizacja zadania	Ankiety
3.	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współ uzależnionych.	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba inicjatyw terapeutycznych ; Liczba osób uzależnionych korzystających z organizowanych dla nich działań; Wzrost liczby osób zachowujących trzeźwość	Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.	Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi	2019	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z	Zestaw standardów,; Racjonalizacja wydatków	Urząd Gminy

			innych źródeł		
5.	Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych	2019	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Opracowanie wspólnie z parafiami i innymi instytucjami zajmującymi się problematyką społeczną z terenu Gminy, Ograniczenie patologii.	Urząd Gminy
6.	Rodzinne pikniki promujące zdrowy tryb życia	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba zorganizowanych pikników, Liczba osób uczestniczących w pikniku, Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży, dorosłych	Urząd Gminy

4. ZAGOSPODAROWANIE WOLNEGO CZASU DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

CEL GŁÓWNY

Atrakcyjne spędzanie wolnego czasu dzieci i młodzieży

CELE SZCZEGÓŁOWE

- organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- organizacja zajęć sportowych.

PROBLEM

Gmina oraz szkoły z terenu gminy nie posiadają środków finansowych na prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży uatrakcyjnających spędzanie czasu wolnego.

PROGRAMY I ZADANIA

1. Prowadzenie zajęć, pozaszkolnych, gier, zabaw, zajęć sportowych, plastycznych i wokalnie – tanecznych.
2. Aktywne wakacje i ferie na terenie gminy, poprzez zorganizowanie zajęć integracyjnych dla osób zdrowych i niepełnosprawnych.
3. Opracowanie i wdrożenie programu umożliwiającego tworzenie małych przedszkoli na wsiach.
4. Powstawanie nowych klubów sportowych.
5. Współpraca z innymi jednostkami.
6. Tworzenie świetlic wychowawczo- edukacyjnych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KIJE

Lp	Programy / zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Wskaźniki osiągnięcia celu / minimum realizacyjne	Źródła danych
1.	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	2019-2029	Budżet gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych, Liczba uczestniczących w tych zajęciach dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, Oświata
2.	Organizowanie zajęć sportowych	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba organizowanych zajęć sportowych, Liczba uczestniczących w tych zajęciach dzieci i młodzieży, Poprawa kondycji fizycznej dzieci i młodzieży.	Oświata
3.	Opracowanie i wdrożenie programu umożliwiającego powstawanie przedszkoli na wsiach	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba powstałych przedszkoli na wsiach na terenie Gminy, Wyrównywanie szans dzieci z terenów wiejskich	Oświata
4.	Utworzenie nowych klubów sportowych	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba utworzonych nowych klubów sportowych, Liczba uczestniczących w zajęciach (dzieci i młodzieży), Poprawa kondycji fizycznej dzieci i młodzieży	Urząd Gminy Oświata

5.	Współpraca z innymi jednostkami	2019-2029	Budżet Gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Liczba wspólnych inicjatyw, Liczba przygotowanych partnerskich projektów, Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy
6.	Opracowanie i wdrożenie programu umożliwiającego tworzenie świetlic wychowawczo- edukacyjnych	2019-2029	Budżet gminy, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Opracowany Program, Liczba powstałych świetlic wychowawczo-edukacyjnych, Wyrównanie poziomu wychowawczo- edukacyjnego, niwelowanie niewłaściwych zachowań	Urząd Gminy

5. PROFESJONALNA POMOC SPOŁECZNA, KTÓRA WSPIERA JAKOŚĆ ŻYCIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB STARSZYCH,, NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ DŁUGOTRWALE CHORYCH

Cele szczegółowe

- wzmocnienie oraz rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- pomoc osobom starszym, długotrwale chorym, niepełnosprawnym w postaci usług opiekuńczych,
- przeszkolenie osób bezrobotnych mogących świadczyć usługi opiekuńcze,
- zdobywanie nowych kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne, klientów Ośrodka

Pomocy Społecznej

- poprawa dostępu do rynku pracy przez osoby, które są zagrożone wykluczeniem społecznym,
- wielostronne wsparcie klientów pomocy społecznej,

- podniesienie aktywności społeczno- zawodowej klientów pomocy społecznej poprzez programy unijne.

PROBLEM

Znaczna część społeczeństwa zbliża się do granicy wieku poprodukcyjnego – powyżej 60 roku życia. Wzrost liczby osób starszych, chorych i niepełnosprawnych wymagających specjalistycznej opieki medycznej oraz pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

PROGRAMY I ZADANIA

1. Opracowanie i wdrożenie programu dotyczącego usług opiekuńczych dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych.
2. Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej i pokonywania bezradności społecznej dla osób długotrwale bezrobotnych, świadczeniobiorców pomocy społecznej.
3. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KIJE

Lp.	Programy / zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Wskaźniki osiągnięcia celu / minimum realizacyjne	Źródła danych
1	Opracowanie i wdrożenie programu dotyczącego usług opiekuńczych	2019 -2029	Budżet gminy, fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Opracowany Program; Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi; Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej i pokonywania bezradności społecznej	2019 -2029	Budżet państwa, Fundusze pomocowe, Fundusze pozyskane z innych źródeł	Opracowany Program, Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej klientów pomocy społecznej	Urząd Pracy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy
3	Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów	2019 -2029	Bezinwestycyjne	Opracowana procedura, Liczba podpisanych kontraktów, Liczba osób, które przestały być klientami pomocy społecznej, Poprawa kondycji psychicznej i fizycznej klientów pomocy społecznej, ograniczenie patologii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

VIII. Finansowanie GSRPS

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kije na lata 2019- 2029 będą: budżet państwa, budżet Gminy Kije, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła.

Skuteczność realizacji zadań gwarantują określone warunki:

- konsekwentne wdrażanie w życie zaplanowanych zadań,
- działania na rzecz pozyskiwania dodatkowych środków z innych źródeł ,
- uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych działań,
- upowszechnienie celów i zadań mieszkańców Gminy.

IX. System wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Realizacja „ Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” w gminie Kije to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Zawiera ona zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych działających na polu polityki społecznej w gminie.

Z uwagi na fakt, że opracowana strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kije zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od

instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kijach. Członkowie Podzespołu koordynacyjnego będą wsparciem merytorycznym dla Ośrodka Pomocy Społecznej w Kijach, będącego instytucją zarządzającą wdrażaniem Strategii.

X. System aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie, powtarzane w czteroletnich cyklach. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu strategii. Członkowie Podzespołu przy wyborze zadań do realizacji będą brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Podzespół powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kije, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie **cyklicznie** poddawana przeglądowi, a także aktualizacji. System ten jest odmienny dla części dokumentu określającej wizję rozwoju i cele strategii (główne i szczegółowe) oraz dla części programowej (programy realizacyjne oraz zadania),
  - część „strategiczna” (wizje, cele strategiczne i szczegółowe rozwoju) będzie poddawana **przeglądowi oraz aktualizacji w cyklu kadencji władz samorządowych** (tzw. aktualizacja taktyczna) z przesunięciem okresu objętego planowaniem o kolejne 5 lat (planowanie kroczące),
  - część „programowa” (działania/zadania i harmonogram) będzie poddawana **przeglądowi i aktualizacji co roku** (jeśli będzie taka potrzeba).
- Bezpośrednim koordynatorem jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kijach. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji strategii. Za nadzór merytoryczny i obowiązek monitorowania (oceny) realizacji

działania odpowiada Zespół Zadaniowy, który przedstawia Radzie Gminy Kije sprawozdania z oceny wdrażania strategii co najmniej raz na dwa lata.

XI. Monitorowanie i ocena Strategii

Monitoring to stała i ciągła obserwacja ilościowych, a także jakościowych zmian pewnych wielkości, które mają na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kije, a także ocenę i zmianę (tam, gdzie będzie to konieczne).

W celu efektywności Strategii oraz oceny zgodności z założonymi celami, Gmina będzie prowadziła monitoring.

Monitoring powinien służyć:

- ocenie postępu realizacji poszczególnych celów szczegółowych,
- korygowaniu działań jeśli nie przynoszą zamierzonych efektów,
- wczesnemu diagnozowaniu trudności, nieprawidłowości.

Jeden raz w roku będzie dokonywany w ramach monitoringu strategii, przegląd celów i zadań strategicznych oraz postępów i trudności w realizacji strategii.